UČITEĽSKÉ NOVINY

PERIODIKUM O ŠKOLSTVE A VZDELÁVANÍ 2/2017, 10. februára 2017 Rozširované bezplatne. Ročník LXIII

ZMOS nesúhlasí so zvyšovaním platov učiteľov v samosprávach

Minister školstva Peter Plavčan sa so Združením miest a obci Slovenska (ZMOS) zatiaľ nedohodol na zvyšovaní platov pedagogických zamestnancov v materských školách, centrách voľného času, školských kluboch detí či základných umeleckých školách. Šéf rezortu školstva sa v utorok (7.2.) zúčastnil na zasadnutí Rady ZMOS, kde hovoril aj o tejto téme. Tlačový odbor ministerstva školstva 8. februára upozornil, že rokovania so zástupcami ZMOS ohľadom platov v školstve nie sú ukončené a ďalšie stretnutie je naplánované na ďalší týždeň.

Pokiaľ má dôjsť k zmene platov v školstve v pôsobnosti miest a obcí, zmeny je potrebné robiť vždy k 1. januáru, nie v priebehu roka. Uviedol to po dvojdňovom rokovaní Rady Združenia miest a obcí Slovenska jeho predseda Michal Sýkora. Podľa jeho slov sa dominantnou témou rokovania stalo školstvo a jeho aktuálna situácia s dôrazom na odmeňovanie spojená so stanoviskom k Národnému programu rozvoja výchovy a vzdelávania, ako aj celoslovenský problém súvisiaci s energiami.

(viac na str. 2)

Ilustračné foto. *Zdroj: TASR/František Iván*

V čísle nájdete

Zhovárame sa s A. Petákovou

Odkiaľ sa vzalo vysvedčenie

Vzdelávanie pre pedagógov

Mengeleho dievča

Žiaci, ktorí vypĺňali piatacký monitor elektronicky, boli úspešnejší

Celoslovenské testovanie žiakov 5. ročníka základných škôl (Testovanie 5-2016) sa uskutočnilo 23. novembra 2016 na 1 485 základných školách. Z toho bolo 1 344 základných škôl s vyučovacím jazykom slovenským, 125 s vyučovacím jazykom maďarským, 15 s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským a 1 škola s vyučovacím jazykom ukrajinským. Piataci, ktorí vypĺňali zadania v Testovaní 5 elektronicky, boli úspešnejší ako ich spolužiaci, ktorí vypĺňali test v papierovej forme. Výsledky taktiež ukázali, že horšie dopadli žiaci, ktorí navštevujú málotriedne školy.

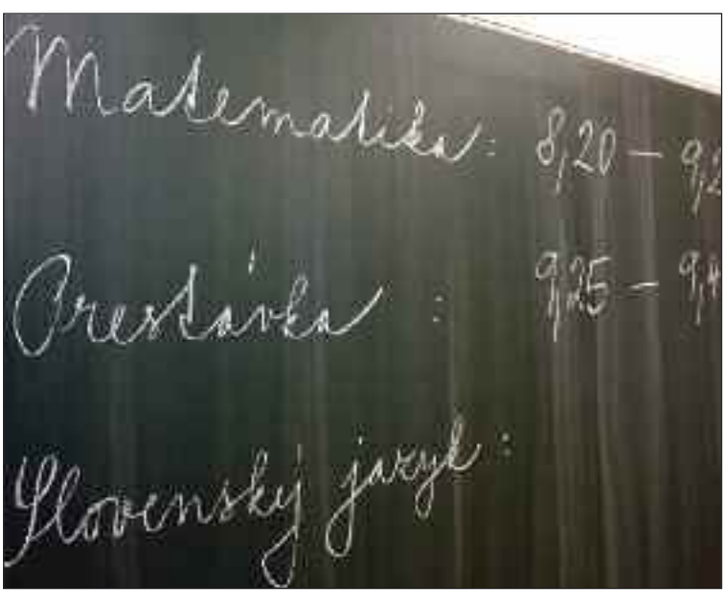

Ilustračné foto. *Zdroj: TASR/Radovan Stoklasa*

Testy písalo 45 299 piatakov, z toho bolo 42 384 žiakov zo škôl s vyučovacím jazykom slovenským, 2 902 žiakov zo škôl s vyučovacím jazykom maďarským a 13 žiakov zo školy s vyučovacím jazykom ukrajinským.

Na testovaní sa po prvýkrát zúčastnili aj žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, konkrétne žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia a žiaci so zdravotným znevýhodnením, okrem žiakov s mentálnym postihnutím.

Žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia bolo celkovo 1 768, t. j. 3,6 % z celkového počtu testovaných piatakov. Žiakov so zdravotným znevýhodnením bolo celkovo 3 095, t. j. 6,8 % z celkového počtu testovaných žiakov 5. ročníka ZŠ.

Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania aj v tomto školskom roku umožnil certifikačným školám absolvovať testovanie elektronickou formou. E-testovanie 5-2016 absolvovalo 1 602 žiakov na 83 základných školách.

Jednou z výhod modernej elektronickej formy testovania bola okamžitá spätná väzba žiakovi o predbežných výsledkoch po absolvovaní testov.

P. Ondek: Samosprávy majú peniaze na zvyšovanie platov učiteľov

Samosprávy vo svojich rozpočtoch majú peniaze na zvyšovanie platov pedagogických zamestnancov v materských školách, centrách voľného času, školských kluboch detí či základných umeleckých školách od septembra tohto roku. Uviedol to 9. februára predseda Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku (OZPŠaV) Pavel Ondek. Reagoval tak na stredajšie (8.2.) vyjadrenia Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS), že na zvyšovanie platov v rozpočte peniaze nemajú.

„Myslíme si, že tieto finančné prostriedky sú a nebol by problém, aby došlo aj k zmene rozpočtov v rámci miest a obcí a vyšších územných celkov," uviedol dnes Ondek. Podľa jeho slov prognóza výnosu dane pre tento rok pre obce, mestá a územné celky je 1.764.524.000 eur. Z tejto sumy má ísť na školstvo 705.809.600 eur.

„Je podivuhodné, že z takýchto súm nevie ZMOS nájsť pre 25.000 pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí pôsobia v týchto zariadeniach, na štyri mesiace podľa nášho prepočtu 8.600.000 eur," dodal Ondek. Podľa jeho slov si starostovia obcí, ale aj poslanci miest a VÚC musia uvedomiť, že sú tu pre ľudí a majú vychádzať v ústrety všetkým zamestnancom, vrátane tých, ktorí pôsobia v školstve.

Odborári nie sú spokojní ani s postupom ministra školstva. Avizujú, že budú o tejto téme s Petrom Plavčanom hovoriť v utorok budúci týždeň. Chcú s ním diskutovať aj o dodatku ku kolektívnej zmluve, ktorá má zaručiť zvyšovanie platov pre ostatných pedagogických i odborných zamestnancov v regionálnom školstve a vysokoškolských učiteľov. Tí si majú prilepšiť o šesť percent od septembra. Ak k dohode nepríde, situáciu podľa školských odborárov môže vyriešiť nariadenie vlády.

"Čo sa týka odmeňovania, naše stanovisko je také, že budeme presadzovať to, aby všetko, čo máme z pohľadu miest a obcí vyplatiť, bolo vyplatené na základe podpísanej kolektívnej zmluvy," povedal v stredu po dvojdňovom rokovaní výkonný podpredseda ZMOS Jozef Turčány s tým, že pre ZMOS je neprijateľné, aby sa zvyšovali platy učiteľov v priebehu roka. "Narážame okrem rozpočtových objemov aj na rozpočtové pravidlá, kde môžeme robiť zmeny rozpočtu len do 31. augusta," podotkol.

Na snímke zľava predseda OZ PŠaV na Slovensku Pavel Ondek, podpredsedníčka OZ PŠaV a predsedníčka združenia stredných škôl Iveta Majerová a podpredseda OZ PŠaV a predseda Združenia VŠ Miroslav Habán počas tlačovej konferencie vedenia OZ PŠaV, 9. februára 2017.

Zdroj: TASR/Pavol Zachar

Iba 28 príliš rýchlych dní...

Február mám osobne veľmi rada, spája sa mi najmä so zábavou, dobrou náladou a smiechom. Doznieva ešte obdobie plesov a tancovačiek, taktiež sa vo februári už každý stihol zmieriť so zhonom v predchádzajúcom mesiaci a je opäť zabehnutý vo svojom typickom režime. Väčšina predsavzatí už možno zapadla prachom, ale snáď aspoň niečo nám vydržalo a vydrží aj na nasledujúce mesiace.

Žiaci si nedávno preberali výpisy z vysvedčení, niektorí sa tešili zo svojich výsledkov, niektorí možno menej. Keď už spomínam vysvedčenie, som veľmi rada, že práve v tomto čísle máme o ňom historickú zmienku. Na jedenástej strane sa dozviete napríklad aj to, že v minulosti sa v školstve objavovalo hneď niekoľko druhov vysvedčení. Určite si o tom prečítajte.

Vrátim sa ešte k spomínanému februáru, v kalendári máme niekoľko pripomienok na tento mesiac: Svetový deň proti rakovine, Svetový deň bez mobilu, Deň pre bezpečnejší internet, spomeniem aj Deň zaľúbených, Medzinárodný deň materského jazyka a mnohé iné dni, ktoré by určite stáli za zmienku.

A tak niektorí z nás v tomto čase obmedzili používanie mobilu aspoň na jeden deň a skúsili si, akí sme od mobilných telefónov závislí. Niektorí sa zas zamysleli nad bezpečným

používaním internetu a prehodnotili jeho doterajšie používanie. Iní zas bežali rýchlo kúpiť čokoládové srdce pre svoju Valentínku/Valentína, pričom sa nájdu medzi nami aj takí, čo Valentína odignorovali. Po tomto všetkom sumarizovaní si zrazu uvedomím, že sme už takmer na konci mesiaca a ubehol akosi veľmi rýchlo. Darmo, je to najkratší mesiac v roku a ja mám pocit, že je príliš bohatý na rôzne momenty - napriek svojej nevýhode v počte dní. A tak by som mu pridelila minimálne dva dni navyše, aby sa vyrovnal tým ostatným. Podľa mňa by si to zaslúžil...

Martina Baumann
šéfredaktor

Pre ZMOS je neprijateľné, aby sa zvyšovali platy učiteľov v priebehu roka

Bolo to konštruktívne stretnutie. Ministrovi sme predostreli, čo by sme chceli riešiť my, respektíve s čím by sme, naopak, vedeli pomôcť," uviedol Sýkora. Podľa slov výkonného podpredsedu ZMOS-u Jozefa Turčányho s ministrom začali rokovať o témach, ktoré budú trápiť Slovensko aj v budúcnosti. "Otvárali sa otázky financovania tých pôsobností, ktoré samosprávy majú. Rada ZMOS-u môže rokovať o kozmetických úpravách," uviedol Turčány. Ako ďalej doplnil, ide napríklad o počty detí, stratifikáciu siete škôl a školských zariadení, aby aj do budúcnosti vedeli, o koľko je potrebné zvýšiť platy. "Čo sa týka odmeňovania, naše stanovisko je také, že budeme presadzovať to, aby všetko, čo máme z pohľadu miest a obcí vyplatiť, bolo vyplatené na základe podpísanej kolektívnej zmluvy," povedal Turčány s tým, že pre ZMOS je neprijateľné, aby sa zvyšovali platy učiteľov v priebehu roka.

"Narážame okrem rozpočtových objemov aj na rozpočtové pravidlá, kde môžeme robiť zmeny rozpočtu len do 31. augusta," podotkol. Sýkora doplnil, že ZMOS bude podporovať požiadavky, ktoré boli vyrokované k 1. januáru. Ako uviedol Turčány, z podielových daní malo byť v roku 2015 pridelených školstvu v pôsobnosti samospráv 587 miliónov eur, pričom táto suma bola vyššia o 226 miliónov eur. Sýkora uviedol, že zvyšovanie platov by bolo vhodné nielen v školstve, ale napríklad aj v sociálnej oblasti.

Ešte koncom novembra predseda školských odborárov Pavel Ondek upozornil, že mestá a obce nemajú finančné prostriedky na to, aby zagarantovali zo svojich rozpočtov cez podielové dane zvyšovanie platov tých pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí pracujú v materských školách, ZUŠ, CVČ a školských kluboch detí. Plavčan v koncoročnom rozhovore pre TASR uviedol, že platy tejto časti učiteľov by sa mali prerokovať práve na zasadnutí Rady ZMOS.

Združenie miest a obci Slovenska v novembri uviedlo, že je za to, aby sa zvyšovali platy aj týmto pedagogickým zamestnancom. Podmienkou však je, aby toto navyšovanie platov dofinancoval samosprávam štát, keďže v rozpočte s tým pôvodne nepočítali.

Platy ostatných pedagogických i odborných zamestnancov v regionálnom školstve a vysokoškolských učiteľov sa od 1. septembra zvýšia o šesť percent.

V súčasnosti základné a stredné školy spadajú pod prenesené kompetencie miest a obcí, čo znamená, že peniaze na ich chod prichádzajú priamo od štátu vo forme normatívu na žiaka. Materské školy, ZUŠ, CVČ, školské kluby detí, školské jedálne, školské internáty patria pod originálne kompetencie miest a obcí a ich chod je platený z podielových daní miest a obcí. Do originálnych kompetencií spadá približne 18.000 zamestnancov.

Zdroj: TASR, SITA

Výsledky celoslovenského testovania žiakov 5. ročníka ZŠ v školskom roku 2016/2017

Ako dopadli piataci v celoslovenskom testovaní? Žiaci boli testovaní z matematiky, zo slovenského jazyka a literatúry a z maďarského jazyka a literatúry.

Testy z matematiky

Test z matematiky písalo celkovo 45 286 žiakov, z toho 43 737 žiakov v papierovej forme a 1 549 žiakov v elektronickej forme. Priemerná úspešnosť žiakov v teste z matematiky bola 62,3 %. Dievčatá riešili test s úspešnosťou 61,6 % a chlapci 62,9 %, pričom tieto výsledky sú porovnateľné. Priemerná úspešnosť žiakov v papierovej forme bola 61,9 % a v elektronickej forme 71,8 % a vzhľadom na počet žiakov boli výsledky porovnateľné.

Z hľadiska kraja sú výsledky piatakov z matematiky nasledovné: Najúspešnejší v matematike boli žiaci BA kraja a najmenej úspešní boli žiaci z KE kraja. Žiaci BA kraja (5 429 žiakov) dosiahli priemernú úspešnosť 71,2 %, žiaci TN kraja (4 566 žiakov) 68,5 %, žiaci ZA kraja (6 252 žiakov) 67,3 %, žiaci TT kraja (4 664 žiakov) 64,6 %, žiaci NR kraja (5 330 žiakov) 61,7 %, žiaci BB kraja (5 162 žiakov) 56,8 %, žiaci PO kraja (7 461 žiakov) 56,4 % a žiaci KE kraja (6 422 žiakov) 55,4 %.

Z hľadiska zriaďovateľa sú výsledky žiakov z matematiky nasledovné: Žiaci zo štátnych škôl (41 699 žiakov) dosiahli priemernú úspešnosť 61,7 %, žiaci zo súkromných škôl (821 žiakov) dosiahli priemernú úspešnosť 69,8 % a žiaci z cirkevných škôl (2 766 žiakov) dosiahli priemernú úspešnosť 68,4%. Vzhľadom na počet žiakov v jednotlivých skupinách škôl podľa zriaďovateľa dosiahli porovnateľné výsledky.

Test z matematiky v slovenskom jazyku písalo 93,6 % žiakov, ostatní žiaci (6,4 %) písali test preložený do maďarského jazyka. Žiaci zo ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským riešili test s priemernou úspešnosťou 63,2 % a žiaci zo ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským s priemernou úspešnosťou 48,8 %, pričom aj vzhľadom na počet žiakov zo ZŠ s VJS a VJM nebol identifikovaný vecne významný rozdiel.

Výsledky žiakov z matematiky v porovnaní s národným priemerom podľa okresov sú nasledovné: Výsledky silne vecne významne lepšie ako národný priemer dosiahli žiaci z okresov Bratislava I a Bratislava IV. Výsledky silne vecne významne horšie ako národný priemer dosiahli žiaci z okresov Gelnica, Revúca, Rimavská Sobota, Rožňava, Vranov nad Topľou.

Test z matematiky riešilo 3 091 žiakov so zdravotným znevýhodnením (ZZ). Priemerná úspešnosť žiakov so ZZ v teste z matematiky bola 50,8 %.

Test z matematiky písalo 1 497 žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP). Priemerná úspešnosť žiakov zo SZP bola 24,0 %, čo predstavuje významne horšie výsledky v porovnaní so žiakmi nepochádzajúcimi zo SZP.

Priemerná úspešnosť testu z matematiky na neplnoorganizovaných školách (málotriedne školy) bola 52,2 %. Žiaci z neplnoorganizovaných škôl dosiahli horšie výsledky oproti výsledkom žiakov z plnoorganizovaných škôl. Najslabšie výsledky takýchto škôl boli v okresoch Gelnica, Revúca, Rimavská Sobota, Vranov nad Topľou, Poltár, Michalovce, Lučenec.

Slovenský jazyk a literatúra

Test zo slovenského jazyka a literatúry písalo celkovo 42 381 žiakov, z toho 40 897 žiakov v papierovej forme a 1 484 žiakov v elektronickej forme. Priemerná úspešnosť žiakov v teste zo slovenského jazyka a literatúry bola 63,1 %. Dievčatá riešili test s priemernou úspešnosťou 65,8 % a chlapci 60,5 %, pričom priemerné výsledky dievčat a chlapcov sú porovnateľné. Priemerná úspešnosť žiakov v papierovej forme bola 62,8 % a v elektronickej forme 71,2 %, pričom vzhľadom na počet žiakov boli výsledky porovnateľné.

Z hľadiska kraja sú výsledky žiakov zo slovenského jazyka a literatúry nasledovné: Najúspešnejší boli žiaci BA kraja a najmenej úspešní boli žiaci z KE kraja. Žiaci BA kraja (5 383 žiakov) dosiahli priemernú úspešnosť 70,3 %, žiaci TN kraja (4 565 žiakov) 67,5 %, žiaci ZA kraja (6 251 žiakov) 66,2 %, žiaci TT kraja (3 857 žiakov) 65,3 %, žiaci NR kraja (4 344 žiakov) 64,2 %, žiaci BB kraja (4 521 žiakov) 61,3 %, žiaci KE kraja (5 999 žiakov) 57,0 % a PO kraja (7 461 žiakov) 56,8 %.

Z hľadiska zriaďovateľa sú výsledky žiakov zo slovenského jazyka a literatúry nasledovné: Žiaci zo štátnych škôl (38 970 žiakov) dosiahli priemernú úspešnosť 62,6 %, žiaci zo súkromných škôl (812 žiakov) dosiahli priemernú úspešnosť 68,5 % a žiaci z cirkevných škôl (2 599 žiakov) dosiahli priemernú úspešnosť 68,6 %. Vzhľadom na počet žiakov v jednotlivých skupinách škôl podľa zriaďovateľa dosiahli porovnateľné výsledky.

Výsledky žiakov zo slovenského jazyka a literatúry v porovnaní s národným priemerom podľa okresov sú nasledovné: Výsledky silne vecne významne lepšie ako národný priemer dosiahli žiaci z okresu Bratislava I. Výsledky silne vecne významne horšie ako národný priemer dosiahli žiaci z okresov Gelnica, Kežmarok a Vranov nad Topľou.

Test zo slovenského jazyka a literatúry riešilo 3 002 žiakov so ZZ. Priemerná úspešnosť žiakov so ZZ v teste zo slovenského jazyka a literatúry bola 52,0 %.

Test zo slovenského jazyka a literatúry riešilo 1 357 žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Priemerná úspešnosť žiakov zo SZP bola 28,0 %, čo predstavuje významne horšie výsledky v porovnaní so žiakmi nepochádzajúcimi zo SZP.

Priemerná úspešnosť testu zo slovenského jazyka a literatúry na neplnoorganizovaných školách bola 55,5 %. Žiaci z neplnoorganizovaných škôl dosiahli horšie výsledky oproti výsledkom žiakov z plnoorganizovaných škôl.

Piataci zo ZŠ Jána Lipského v Trenčianskych Stankovciach písali 23. novembra 2016 test zo slovenského jazyka a literatúry počas celoslovenského testovania žiakov 5. ročníkov ZŠ. *Zdroj: TASR/Radovan Stoklasa*

Testy z maďarského jazyka a literatúry

Test z maďarského jazyka a literatúry písalo celkovo 2 902 žiakov, z toho 2 806 žiakov v papierovej forme a 96 žiakov v elektronickej forme. Priemerná úspešnosť žiakov v teste z maďarského jazyka a literatúry bola 55,5 %. Dievčatá riešili test s priemernou úspešnosťou 57,8 % a chlapci 53,2 %, pričom priemerné výsledky dievčat a chlapcov sú porovnateľné. Priemerná úspešnosť žiakov v papierovej forme bola 55,2 % a v elektronickej forme 63,3 %, pričom vzhľadom na počet žiakov boli výsledky porovnateľné.

Z hľadiska kraja sú výsledky žiakov z maďarského jazyka a literatúry nasledovné: Najúspešnejší boli žiaci TT kraja a najmenej úspešní boli žiaci z BB kraja. Žiaci TT kraja (807 žiakov) dosiahli priemernú úspešnosť 66,7 %, žiaci BA kraja (48 žiakov) 66,6 %, žiaci NR kraja (986 žiakov) 58,5 %, žiaci KE kraja (423 žiakov) 49,1 % a žiaci BB kraja (638 žiakov) 39,9 %.

Z hľadiska zriaďovateľa sú výsledky žiakov z maďarského jazyka a literatúry nasledovné: Žiaci zo štátnych škôl (2 726 žiakov) dosiahli priemernú úspešnosť 55,0 %, žiaci zo súkromných škôl (9 žiakov) dosiahli priemernú úspešnosť 54,1 % a žiaci z cirkevných škôl (167 žiakov) dosiahli priemernú úspešnosť 63,4 %. Vzhľadom na počet žiakov v jednotlivých skupinách škôl podľa zriaďovateľa dosiahli porovnateľné výsledky.

Výsledky žiakov z maďarského jazyka a literatúry v porovnaní s národným priemerom podľa okresov sú nasledovné: Výsledky silne vecne významne lepšie ako národný priemer dosiahli žiaci z okresov Košice I a Dunajská Streda. Výsledky silne vecne významne horšie ako národný priemer dosiahli žiaci z okresov Rimavská Sobota, Lučenec, Revúca a Košice-okolie.

Test z maďarského jazyka a literatúry riešilo 93 žiakov so ZZ. Priemerná úspešnosť žiakov so ZZ v teste z maďarského jazyka a literatúry bola 49,6 %.

Cieľom testovania piatakov je monitorovanie úrovne vedomostí a zručností žiakov a získanie objektívnych informácií o ich výkone pri vstupe na 2. stupeň ZŠ, ako aj poskytnutie spätnej väzby školám o pripravenosti žiakov na prechod z 1. na 2. vzdelávací stupeň na ZŠ. Zároveň budú tieto celoštátne výsledky predstavovať vstupné údaje pri výpočte pridanej hodnoty vo vzdelávaní na základných školách na Slovensku.

Úlohy v Testovaní 5-2016 boli zamerané na logické myslenie, porozumenie textu, overovanie hĺbky vedomostí a zručností, aplikáciu poznatkov v praktických súvislostiach. Test z matematiky pozostával z úloh s matematickým a s reálnym kontextom, t. j. úloh z reálneho života, pričom súčasťou niektorých úloh boli aj grafy a tabuľky.

Zdroj: MŠVVaŠ SR, TASR

Riaditeľ ZŠ musí byť často právnikom, psychológom, špeciálnym

V januári sme si ešte zaspomínali na uplynulý rok a rozhodli sme sa ho zosumarizovať s Mgr. Alenou Petákovou (na fotografii), ktorá je predsedníčkou Združenia základných škôl Slovenska a zároveň pôsobí ako riaditeľka ZŠ v Bratislave. Okrem toho sme sa pozreli na problémy, ktoré najčastejšie trápia riaditeľov škôl, dozvedeli sme čosi viac o administratívnej záťaži, s ktorou bojujú školy, nezabudli sme na problematiku chýbajúcich nepedagogických zamestnancov v našom školstve. Ako zabudnutý problém vidí to, že rola riaditeľa v sebe prináša niekoľko rôznych funkcií v jednej osobe – od právnika, psychológa niekedy až po ekonóma, stavbára, zdravotníka. Šéfka združenia nám prezradila aj svoj pohľad na minuloročné štrajky. Podľa nej nebol napríklad spôsob štrajku zvolený vhodne, čo viedlo k rozdeleniu kolektívov. Viac sa už dozviete v nasledujúcich riadkoch.

Ako by ste zhrnuli rok 2016 čo sa týka slovenského školstva? Ako ste ho vnímali?

Z môjho pohľadu to bol veľmi nepokojný rok. Všetci sme sa snažili dať najavo svoju nespokojnosť so stavom v školstve. Odborový zväz zvolal stretnutie najvýznamnejších stavovských organizácií školstva a spoločne sme spísali Deklaráciu, v ktorej sú uvedené požiadavky nielen na zvýšenie platov a zlepšenie postavenia učiteľa, ale aj na zlepšenie podmienok školstva. Skupina učiteľov pod vedením Iniciatívy slovenských učiteľov vyvolala tlak formou štrajku. V tomto období bola prezentovaná správa OECD o školstve na Slovensku, ktorej zistenia len podporili opodstatnenosť požiadaviek Deklarácie. Všetky tieto aktivity viedli k tomu, že stavovské organizácie boli pozvané k tvorbe programového vyhlásenia vlády v oblasti školstva. Na základe tlaku organizácií nemá programové vyhlásenie všeobecné formulácie ako sme boli zvyknutí z predchádzajúcich období, ale obsahuje konkrétnejšie znenia a čísla.

Aj v roku 2016 pokračovali stretnutia zástupcov stavovských organizácií alebo len zástupcov Združenia základných škôl na MŠVVaŠ SR, ktoré sa týkali zmeny kontinuálneho vzdelávania, koncepcie výchovného a kariérového poradenstva, úpravy dokumentácie ohľadom žiakov študujúcich v zahraničí, pripomienkovania legislatívnych zmien a podobne. Vznikla Celoslovenská sekcia vzdelávania v základných školách, ktorá sa venuje len problémom základných škôl.

Čo hovoríte na minuloročnú štrajkovú pohotovosť a štrajky, ktoré boli súčasťou niekoľkých mesiacov?

Štrajky sú vyjadrením nespokojnosti učiteľov nielen s platmi, ale aj s podmienkami v školstve. Spôsob štrajku však podľa mňa nebol zvolený vhodne a rozdelil kolektívy v školách.

Myslíte si, že mali štrajky zmysel?

Každá forma vonkajšieho vyjadrenia nespokojnosti a pomenovania problémov má zmysel. Podmienky v školách nie sú vyhovujúce. Na školy sa valí práca vyplývajúca z platnej legislatívy, ktorú musí škola plniť, bez ohľadu na to, že škola je hlavne vzdelávacou inštitúciou. A keďže si vzhľadom na financie nemôžeme dovoliť zamestnať ďalších ľudí, tak to robia učitelia. Čoraz hlasnejšie vyznieva požiadavka, ktorá odznela na Celoslovenskom zasadaní pléna Združenia základných škôl Slovenska –„Nechajte učiteľov učiť!“ a vytvorte im podmienky.

Ako sa pozeráte na tento rok? Myslíte si, že bude v niečom iný?

Ešte stále som optimistom a verím, že bude pre školstvo lepší. Keby sme my školáci neboli optimisti a neverili, že sa niečo zmení k lepšiemu, tak by sme to nemohli robiť. V školstve zostávajú hlavne tí, ktorých práca s deťmi baví a napĺňa.

Ako vnímate ciele Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania?

Združenie základných škôl Slovenska na svojom celoslovenskom zasadaní pripomienkovalo ciele Národného programu a plne sa s pripomienkami stotožňujem. Sú

zverejnené na webovom sídle ZZŠS v časti aktuality (http://zsss.stranka.info/index.php?vid=J). Myslím si, že slovenská spoločnosť nie je pripravená na takýto program a to tak po morálnej ako i politickej vyspelosti. Školstvo by malo byť apolitické a nám sa stále v ňom odrážajú presadzovania záujmov rôznych skupín. Ciele, tak ako sú navrhnuté, potrebujú na svoju realizáciu v praxi omnoho viac peňazí ako má školstvo k dispozícii a práve preto si myslím, že sú nerealizovateľné.

Čo by ste zahrnuli do reformy Vy?

Na túto otázku sa ťažko odpovedá, lebo reformu nemôže tvoriť jeden človek. Tí, čo tvoria reformu, musia vedieť, čo nefunguje, čo je zlé, aké sú potreby spoločnosti, ale i počúvať ľudí z praxe - na čo sa sťažujú, počúvať žiakov, rodičov a nájsť postupné kroky na zlepšenie. Program by mal byť stavaný na našu kultúru, našu školskú históriu, na našu mentalitu, na podmienky a finančné možnosti krajiny, lebo ináč nebude fungovať. Aj dobré veci, ktoré fungujú v zahraničí, u nás fungovať nemusia.

Aké aktuálne problémy sa podľa Vás riešia v rámci regionálneho školstva?

Na túto otázku poznajú odpoveď skôr na ministerstve, prípadne v parlamente. Ja viem, čo nás trápi, ale či to je aj otázkou riešenia neviem.

S akými otázkami sa najčastejšie stretávate v poslednom období? Čo hovoria riaditelia z praxe?

Problémov, ktoré riaditelia škôl musia riešiť je čoraz viac. V krátkosti uvediem najvypuklejšie za posledné obdobie:

• Už dlhšie obdobie rezonuje medzi riaditeľmi otázka podhodnotenia ľudských zdrojov v oblasti manažmentu škôl. Neviem, či si niekto uvedomil, že akýkoľvek úrad alebo firma pri zvýšení administratívnej záťaže, prípadne pridaní kompetencie, si zamestná nového človeka, ktorý túto prácu vykonáva. Školy boli za posledné roky zavalené novými úlohami vyplývajúcimi z platnej legislatívy a štruktúru zamestnancov v oblasti riadenia si zmeniť nemohli, lebo nie sú na to financie. Dynamika zvyšovania normatívu na žiaka základnej školy sa nezvyšuje priamo úmerne s dynamikou nárastu práce a kompetencií, ktoré musí základná škola zabezpečovať

• Situácia so zamestnaním nepedagogických zamestnancov v školách je čoraz horšia. Vzhľadom na podmienky a plat, ktoré školy môžu ponúknuť týmto zamestnancom sa stávajú pre nich nezaujímavé a preto nevieme získať ekonómky, upratovačky, kuchárky, pomocné sily v kuchyni, školníkov, správcov telocviční a pod.

• Financovanie dopravného pre žiakov je administratívne veľmi zaťažujúce pre školy. ZZŠS zastáva stanovisko, že dopravné je určitý druh sociálnej výpomoci pre zákonných zástupcov žiakov a malo by sa riešiť iným spôsobom a nie administratívnou záťažou školy. Odporúčame zvážiť dopravu (autobusovú) žiakov do školy zdarma, tak ako je riešená vlaková doprava.

• V školách potrebujeme IKT technikov, správcov počítačových učební a sietí, bez ktorých sa vyučovanie prostredníctvom moderných IKT stáva úplne neefektívne a na ktorých stále nemáme finančné prostriedky.

• Naďalej pretrváva potreba psychológa a špeciálneho pedagóga na škole. Chýbajú asistenti učiteľa.

• V tomto školskom roku prišli do platnosti inovované štátne vzdelávacie programy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, v ktorom musia školy zabezpečiť odborných zamestnancov a hodiny so zameraním na druhy postihnutia. Školy tieto programy nemôžu realizovať v plnom rozsahu, lebo im chýbajú financie, lebo je nedostatok špeciálnych pedagógov (napr. logopédov), z praktického hľadiska sú rámcové učebné plány ťažko kombinovateľné s ostatnými žiakmi.

• Štátny vzdelávací program stanovil povinné materiálno-technické vybavenie tried a učební a prechodné obdobie, kedy školy majú potrebné vybavenie zabezpečiť, na tri roky. Toto obdobie sa končí a mnohé školy nie sú schopné zabezpečiť vy-

ZZŠS

Združenie základných škôl Slovenska má záujem konštruktívne riešiť aktuálne problémy. Skúsenosti riaditeľov z praxe a „pohľad zdola“ môže byť prínosom pre rozvoj školstva, skvalitňovanie edukačného procesu i jeho zabezpečenia.

Účelom a predmetom činnosti združenia je najmä prehlbovanie právnych a administratívnych znalostí v súvislosti s existenciou a činnosťou združených subjektov, výmena informácií, koordinácia aktivít združených subjektov v celej oblasti činnosti.

pedagógom alebo ekonómom, vysvetľuje Alena Petáková

bavenie v zmysle ŠVP kvôli nedostatku finančných prostriedkov.

• Technika napreduje míľovými krokmi, preto je potrebné zabezpečiť zo strany ministerstva obnovu učební informatiky vybavením novými PC, adekvátnou počítačovou sieťou, programovým vybavením a dostatočne rýchle pripojenie na dátové úložiská MŠVVaŠ SR(CR, RFO) prostredníctvom optického pripojenia. Zároveň zabezpečiť bezplatné licencie programov Microsoft potrebné na vyučovanie.

• Príplatok za triednictvo a kreditový príplatok sú určované % zo mzdy. Je to nespravodlivé k mladším pedagógom, lebo majú nižšie mzdy. Čiže za tú istú prácu (mnohokrát aj lepšie vykonanú) dostanú automaticky menej peňazí. Mala by to byť paušálna suma.

• Postavenie riaditeľa školy je dlhodobo obchádzaná téma. Riaditeľ základnej školy
(keďže nemá možnosť zamestnať odborníkov) musí byť právnikom, psychológom, špeciálnym pedagógom, mediátorom, ekonómom, stavbárom, odborníkom na verejné obstarávanie, zdravotníkom, atď. Určite by napr. pomohla úprava úväzku pedagogickej činnosti z povinnosti na možnosť učiť.

• V poslednom období je veľká spoločenská diskusia ohľadom veku odchodu do dôchodku. Bolo by vhodné riešiť aj vek odchodu učiteľov do dôchodku napr. iný kľúč pre učiteľov. Nezaslúžia si ísť do dôchodku skôr ako iné vybrané skupiny, alebo aspoň zvážiť možnosť zníženia úväzkov učiteľov v určitom veku (napr. vtedy, keď im prestane ročne narastať plat po 32 rokoch) a podobne? Tiež sa nerieši postavenie vychovávateľa na škole a jeho výchovno–vyučovacia povinnosť v súvislosti s dodržiavaním psychohygieny zamestnancov. Vychovávateľ nemá prestávku.

• Rodičia detí, ktoré majú odloženú školskú dochádzku a nie sú zo sociálne znevýhodneného prostredia, vnímajú ako diskrimináciu svojich detí fakt, že nemôžu byť zaškolené v nultom ročníku. Nultý ročník je prirodzeným prechodom medzi materskou školou a základnou školou. Všetky deti s odloženou povinnou školskou dochádzkou by mali dostať túto možnosť.

• Naďalej pretrvávajú problémy pri rozdelení kompetencií v školstve na originálne a prenesené.

• Chýbajú stretnutia zástupcov predmetových komisií a metodických združení v jednotlivých obciach a krajoch, tak aby sa stretávali učitelia jednotlivých predmetov a diskutovali na témy problémov v obsahu učiva, metód a foriem práce a hľadaní ich riešení .

• Ako veľký problém vnímame prijímanie žiakov základných škôl na bilingválne gymnázia z ôsmeho ročníka. Inovovaný štátny vzdelávací program predpisuje nové učivo aj v deviatom ročníku. Žiaci, ktorí odchádzajú zo základnej školy po skončení ôsmeho ročníka neukončili nižšie stredné vzdelanie, nedobrali učivo ZŠ, sú vynechaní z celoslovenských testovaní.

• Počet žiakov prijímaných do osemročných gymnázií je stále vyšší ako 5% daného populačného ročníka. Do osemročných gymnázií idú žiaci, ktorí dosahujú na základnej škole priemerné výsledky. Tým sa umelo znižuje úroveň osemročných gymnázií, základných škôl a chýbajú žiaci na odborných školách.

• Ak má zriaďovateľ v svojej pôsobnosti viac škôl, môže časť normatívnych prostriedkov prerozdeliť. Združenie žiada, aby školy dostali na osobné náklady zamestnancov celých 100% normatívu. Každá škola potrebuje odmeniť prácu svojich zamestnancov. Je demotivujúce pre školu, ak robí veľa aktivít a nemá financie na odmenenie svojich zamestnancov.

Predsedníčka Združenia základných škôl Slovenska Alena Petáková. Zdroj: TASR/Pavel Neubauer

Vymenovala som naozaj len niekoľko problémov základných škôl. A keď dobre čítate, tak nie sú tam pomenované problémy vzdelávacieho procesu. To by bola ďalšia skupina problémov. Časť týchto problémov sa dá riešiť aj bez navýšenia finančných prostriedkov, ale na vyriešenie väčšiny sú potrebné financie. Bez nich sa veci nepohnú dopredu.

Čo považujete momentálne za najväčší úspech združenia?

Združenie základných škôl Slovenska je jednou z najväčších stavovských organizácii na Slovensku a jeho členská základňa naďalej rastie. Na poslednom zasadaní sme evidovali 494 základných škôl, ako členov združenia. Sme pozývaní na rokovania ohľadom pripomienkovania navrhovanej legislatívy a koncepcií, do pracovných skupín na MŠVVaŠ SR a ním priamo riadených organizácií. Spolupracujeme s poslancami NR SR, s ostatnými stavovskými organizácia, združeniami a firmami pôsobiacimi v školstve. Sústreďujeme sa predovšetkým na základné školstvo a zlepšenie jeho podmienok. Podarilo sa nám napr. presadiť, že školy nemusia vypracovávať učebné osnovy, posunúť zápis do prvého ročníka, v rámci debyro skupiny zrušiť povinnosť viesť niektoré dokumenty a pod. Vážim si to, že na zasadanie pléna prídu dôležití predstavitelia rezortu školstva, významné osobnosti, ktorí priamo rokujú s členmi združenia.

Za rozhovor ďakuje Martina Baumann

Šéfa Slovenskej akadémie vied Pavla Šajgalíka ocenili v Spojených štátoch

Predseda Slovenskej akadémie vied (SAV) Pavol Šajgalík. Zdroj: TASR

Predsedu Slovenskej akadémie vied Pavla Šajgalíka počas pracovnej cesty na americkej Floride ocenila Americká keramická spoločnosť. Ako agentúru SITA informovala hovorkyňa SAV Monika Hucáková, spoločnosť udelila šéfovi akadémie cenu "2017 ECD Bridge Building Award", ktorú si Šajgalík osobne prevzal v Daytona Beach. Doteraz podľa SAV Americká keramická spoločnosť takúto cenu neudelila žiadnemu vedcovi zo strednej a východnej Európy.

„Každý vedecký pracovník je rád, keď si niekto všimne jeho prácu a nebýva často zvykom, že slovenskí vedci sú oceňovaní na pôde USA, takže, pochopiteľne, ma to potešilo. Je to jedno z takých ocenení, kde môžem pokojne povedať, že z východnej a strednej Európy ešte takéto ocenenie nikto nedostal, takže tá radosť je znásobená. Je to pre mňa povzbudenie do ďalšej práce," povedal o ocenení Šajgalík, ktorý sa na Floride zúčastnil konferencie "International Conference on Advanced Ceramics & Composites (ICACC)", kde vystúpil s prednáškou. Americká keramická spoločnosť (The American Ceramic Society) sa venuje výskumu keramických materiálov a skla. Združuje približne 11 000 vedcov, inžinierov a výskumníkov. Ocenenie Bridge Building Award sa udeľuje osobám, ktoré pôsobia vo výskume keramiky mimo USA.

Zdroj: SITA

Slovenská komora učiteľov zasadala v Trnave

Valné zhromaždenie zhodnotilo 14. januára 2017 činnosť Slovenskej komory učiteľov v uplynulom roku a konštatovalo, že svojou činnosťou komora vytrvalo presadzuje záujmy pedagogických a odborných zamestnancov s cieľom skvalitniť slovenské školstvo. Prítomní členovia SKU sa v Trnave zhodli, že v roku 2017 bude táto profesijná organizácia v zmysle schválených záverov naďalej presadzovať jednotlivé body.

Sú to predovšetkým:
- výrazné zlepšenie podmienok na kvalitnú prácu vrátane primeraného ohodnotenia, aby sa u nás mohlo realizovať kvalitné vzdelávanie,
- zabezpečenie ústavného práva na rovný prístup k bezplatnému vzdelaniu pre naše deti a mládež,
- systémové opatrenia na zabezpečenie kvalitnej vybavenosti všetkých škôl (riešenie modernizačného dlhu),
- stabilné a dostatočné personálne zabezpečenie odborných zamestnancov a asistentov pre zdravotne znevýhodnené deti a mládež priamo v školách (ucelené tímy odborných zamestnancov podľa potrieb škôl) riešené systémovo z prostriedkov štátneho rozpočtu,
- vypracovanie ucelenej modernej koncepcie pre inklúziu, ktorá bude korešpondovať s reálnym stavom v školách,
- aktivizáciu pedagógov a odborných zamestnancov v školských odborových organizáciách, poukazovanie na nespravodlivý systém ohodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov, napríklad pedagógov materských škôl, ZUŠ, CVČ, ŠKD, jazykových škôl, školských internátov a majstrov odbornej výchovy a na znevýhodnenie nielen mladých nastupujúcich, ale aj profesijne starších a tých pred vstupom do dôchodku, v porovnaní s ostatnými profesiami s VŠ vzdelaním,
- zvyšovanie právneho vedomia učiteľov, obmedzovanie šikany na pracoviskách prostredníctvom kampane Zber strachu,

Valné zhromaždenie SKU, 14. januára 2017 v Trnave. Zdroj: SKU

- vytvorenie etického kódexu učiteľov,
- využitie všetkých legislatívnych možností na pripomienkovanie pripravovaných zákonov v školstve.

Slovenská komora učiteľov bude aj naďalej flexibilne reagovať na potreby učiteľov a na dianie v školskom prostredí pravidelnými tlačovými správami, prípadne tlačovými konferenciami k aktuálnym témam. Na blogu SKU poskytne priestor svojim členom a sympatizantom na verejné vyjadrenie názoru.

Učiteľské noviny o tom informoval prezident SKU Vladimír Crmoman.

Úrad podpredsedu vlády otvára dvere spolupráci univerzít a štátnej správy

Podpredseda vlády SR pre investície a informatizáciu Peter Pellegrini a rektori Univerzity Komenského, Slovenskej technickej univerzity a Ekonomickej univerzity 9. februára podpísali Memorandum o spolupráci. Spoločné programy a projekty univerzít a štátnych orgánov budú orientované na kohéznu politiku EÚ, investície, informačno-komunikačné technológie a výskum verejnej správy, s cieľom zvýšiť kvalitu a flexibilitu reagovania vzdelávacieho systému na požiadavky praxe, podporiť prílev kvalitných kvalifikovaných absolventov, ako aj efektívne realizovať vedecké výsledky a využívať odborné kapacity univerzít.

Snaha naštartovať spoluprácu medzi orgánmi štátnej správy a akademickou obcou a realizovať spoločné programy a projekty je vedená najmä záujmom zvyšovať efektívnosť výskumu, zlepšovať praktické skúsenosti absolventov a celkovo pozdvihnúť atraktívnosť vysokoškolského štúdia na Slovensku, ale aj reflektovať prognózy budúceho vývoja a priority zamerané na dosahovanie stabilného a udržateľného rozvoja slovenskej spoločnosti priamo vo vzdelávacom systéme pri príprave ľudských zdrojov, a to aj pre verejnú a štátnu správu.

„Tak, ako súkromné firmy pracujú so študentmi stredných a vysokých škôl a už počas štúdia odchytávajú tých najlepších, rovnako sa musí správať aj štát. Už na škole musíme podchytiť šikovných mladých ľudí, ktorí majú záujem sa podieľať na správe vecí verejných, na riešení zložitých úloh v oblasti fondov Európskej únie či informatizácie“, uviedol vicepremiér Peter Pellegrini po podpise.

Signatári memoranda budú spolupracovať pri vytvorení platformy pre motivačné nástroje na štúdium prioritných odborov a pri efektívnej realizácii vedeckých výsledkov týchto odborov, ako aj využívať odborné kapacity univerzít v jednotlivých oblastiach. „Už dnes môžeme potvrdiť, že bez ohľadu na oblasť spolupráce, vybraní študenti alebo zamestnanci univerzít získajú jedinečnú možnosť využívať nadobudnuté teoretické vedomosti v odbornej praxi“ dodal podpredseda vlády Peter Pellegrini.

„Aj Univerzita Komenského a jej fakulty vo všetkých svojich oblastiach intenzívne rozvíjajú spoluprácu s praxou a orientujú sa na aktuálne celospoločenské výzvy. Memorandum je predpokladom efektívnejších riešení reálnych potrieb našej spoločnosti,“ konštatoval rektor Univerzity Komenského v Bratislave prof. RNDr. Karol Mičieta, PhD.

"Expertíza našich ľudí i tvorivosť študentov STU je vysoko žiadaná a som rád, že môžeme otvoriť spoluprácu aj

Zo slávnostného podpisu Memoranda o spolupráci medzi Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu a Univerzitou Komenského v Bratislave. Zdroj: TASR/Michal Svítok

s Úradom podpredsedu vlády SR. Vnímame to nielen ako možnosť získať praktické skúsenosti pre našich študentov, ale najmä ako napĺňanie tretej misie univerzít - prispievanie k spoločenskému pokroku. Veď prečo by sme nemohli prispieť v oblastiach ako kybernetická bezpečnosť, šifrovanie, priemyselná bezpečnosť či rozhodovanie vo verejnej správe, keď máme na STU takýchto odborníkov," uviedol rektor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave prof. Ing. Robert Redhammer, PhD.

„Vysoko pozitívne hodnotím iniciatívu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu vedúcu k prehĺbeniu spolupráce univerzít so štátnymi orgánmi. Je to krok, ktorého realizácia bude viesť k synergickým efektom s úžitkom tak pre štátnu správu, ako aj pre akademickú sféru. Sme pripravení aktívne pristúpiť k napĺňaniu spolupráce najmä v oblasti prípravy expertov pre oblasť verejnej správy a regionálnej politiky koncipovaním nových študijných predmetov do študijných programov orientovaných na túto problematiku, ako aj participovať na príprave a realizácii analýz a výskumných štúdií vo verejnej správe, pre ktoré disponujeme kvalitnými a kvalifikovanými vedeckými a odbornými kapacitami,“ vyhlásil rektor Ekonomickej univerzity v Bratislave prof. Ing. Ferdinand Daňo, PhD.

Zdroj: SITA

Stretnutie odborárov a predstaviteľov sekcie regionálneho školstva

V Bratislave sa dňa 26. januára 2017 začala nová éra spolupráce OZ pracovníkov školstva a vedy na Slovensku a sekcie regionálneho školstva Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

S cieľom začať úspešnú spoluprácu medzi novými funkcionármi odborového zväzu po VII. zjazde a predstaviteľmi sekcie regionálneho školstva ministerstva školstva sa vo štvrtok 26. januára 2017 stretli zástupcovia vedenia zväzu, predsedovia krajských rád Združenia základného školstva, predsedovia a podpredsedovia regionálnych rád základných organizácií Združenia stredného školstva, vedúci profesijných sekcií Združenia základného i stredného školstva a delegácia sekcie regionálneho školstva vedená pánom Mariánom Galanom, generálnym riaditeľom. Ďalšími hosťami z ministerstva boli: pani Ingrid Kováčová - odbor základných škôl, pán Ján Sitarčík - odbor pedagogických a odborných zamestnancov, pani Zuzana Kadlečíková - odbor špeciálneho a inkluzívneho vzdelávania, pán František Priesol - odbor stredných odborných škôl a konzervatórií, pani Mária Paráková - odbor súkromných a cirkevných škôl a siete škôl a školských zariadení, pani Beáta Kukumbergová - odbor gymnázií a pani Patrícia Saxová - odbor koncepcií financovania regionálneho školstva.

Na programe pracovného rokovania boli tieto hlavné témy:

1. Informácia o činnosti a aktivitách OZ PŠaV na Slovensku a Združenia základného a stredného školstva
2. Informácia o zámeroch a cieľoch MŠVVa Š SR v oblasti regionálneho školstva v roku 2017 a pripravovaných strategických a koncepčných materiáloch ministerstva v oblasti regionálneho školstva

V úvode rokovania oboznámil predseda zväzu Pavel Ondek prítomných s výsledkami kolektívneho vyjednávania o KZVS na rok 2017 a finančnom krytí záväzkov v rozpočte ministerstva (informácie z pracovného rokovania na MŠVVaŠ SR). Upozornil na nedoriešenú otázku zvýšenia platov pedagogických a odborných zamestnancov v roku 2017. V otázke originálnych kompetencií samosprávy sa čaká na výsledok rokovania ZMOS-u začiatkom februára a o tejto téme bude rokovať aj Rada zväzu 23. marca 2017, kedy by mala prijať definitívne rozhodnutie. Upozornil tiež na neprimerane nízke odmeňovanie nepedagogických zamestnancov a problémy v školských jedálňach.

Podpredsedníčka zväzu za Združenie stredného školstva Iveta Majerová informovala predovšetkým o najzávažnejších problémoch za profesijné sekcie gymnázií, stredných odborných škôl, špeciálneho školstva, školských zariadení a nezosúladenia základnej platovej tabuľky pre odmeňovanie nepedagogických zamestnancov v 1. platovej triede, v prvom platovom stupni s hranicou minimálnej mzdy, kde od 1. 1. 2017 je rozdiel mínus 143 Eur. Vyjadrila presvedčenie o dobrej vzájomnej komunikácii a hľadaní spoločných riešení problémov školstva. Podpredseda zväzu za Združenie základného školstva František Šary oboznámil prítomných so zložením združenia za jednotlivé profesijné sekcie a pripomenul, že je potrebné uskutočniť všetky reformy v školstve tak, aby učitelia a ostatní zamestnanci mali vytvorené dôstojné podmienky a mohli sa plne sústrediť na svoju prácu.

Uzavrel sa rok 2016 a hovorilo sa aj o plánoch v roku 2017

Generálny riaditeľ sekcie regionálneho školstva pán Marian Galan poďakoval za pozvanie a vyjadril dôležitosť spolupráce s odborármi. Následne informoval o najaktuálnejšom rokovaní na výbore NR SR pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport (preukazovanie bezúhonnosti, problematika majstrov odbornej výchovy v duálnom vzdelávaní a počet žiakov v triedach duálu). Zhodnotil plnenie úloh za rok 2016 a upozornil na úlohy ministerstva pre rok 2017. Zároveň však zdôraznil, že bez zvýšenia finančných prostriedkov do rozpočtu školstva sa zmeny a plánované opatrenia nebudú môcť zrealizovať. Ďalej oboznámil prítomných s výsledkami PISA 2015 a upozornil na už prijaté opatrenia ministerstva, ktoré sa však prejavia až pri ďalšom sledovaní PISA 2018. Dôležité bude tiež do pol roka porovnať výsledky krajín EÚ a tieto využiť pri ďalších opatreniach na zlepšenie výsledkov vzdelávania. Pán Galan informoval, že za minulý rok si ministerstvo stanovilo 43 úloh, z ktorých 29 sa týkalo regionálneho školstva.

Zamerali sa na zisťovanie kapacít materských škôl a zaškolenosť detí, modernizačný dlh, najmä zisťovanie technického stavu budov škôl a materiálno-technické zabezpečenie didaktickými pomôckami. V tomto roku sa bude sekcia venovať najmä príprave normatívov materiálno-technického zabezpečenia a realizácii úlohy, aby každá škola mala telocvičňu. Riešia otázky maturitných skúšok, návrhy na redukciu legislatívy, systém metodického riadenia školských úradov, koncepciu jazykových škôl, posilnenie decentralizácie, riadenie a manažment školy, problematiku duálneho vzdelávania, pripravujú zmeny v nariadení vlády SR č. 630/2008 Z. z. (normatívy), zaoberajú sa smernicou o súťažiach s požiadavkou na zvýšenie finančného krytia, pripravujú smernicu o organizovaní lyžiarskych a snowboardových výcvikov.

Aktuálne pred rokovaním Rady vlády SR pre odborné vzdelávanie a prípravu, ktorej členkou je aj podpredsedníčka zväzu Iveta Majerová, sa venujú smernici na tvorbu zoznamu študijných odborov nad rozsah trhu práce a nedostatkových študijných odborov, pracujú na problematike špeciálneho školstva, kde sú požiadavky na zvýšenie počtu asistentov, špeciálnych pedagógov a psychológov, čo si však vyžaduje navýšenie finančných prostriedkov. Aktuálne chýba podľa analýzy 553 zamestnancov. Tiež chýbajú moderné diagnostické testy, čo si vyžiada ďalšie finančné prostriedky. Pripravujú novely zákonov 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení a zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických a odborných zamestnancoch. Po vyhodnotení duálneho vzdelávania, podľa slov pána Galana, pripravujú aj novelu zákona 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave. V roku 2017 sa sekcia bude intenzívne venovať úlohám vyplývajúcim z Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania.

Pracovné stretnutie odborárov a predstaviteľov sekcie regionálneho školstva, 26. januára 2017.
Zdroj: OZ PŠaV

Diskusia riaditeľov odborov

V ďalšej časti pracovného rokovania sa postupne zapojili do diskusie všetci riaditelia odborov, resp. zastupujúci zamestnanci a oboznámili zástupcov profesijných sekcií združení zväzu so zámermi v oblasti základného školstva, gymnázií, stredného odborného školstva, koncepcií financovania regionálneho školstva, špeciálneho školstva, siete škôl a školských zariadení a pedagogických a odborných zamestnancov. Keďže odznelo množstvo informácií a čas vyhradený na spoločné pracovné rokovanie sa naplnil, došlo k dohode na zvolaní všetkých profesijných sekcií v Združení základného i stredného školstva v najbližších týždňoch. Na rokovanie jednotlivých sekcií budú následne prizvaní aj riaditelia príslušných odborov MŠVVaŠ SR, aby sa mohli spoločne venovať konkrétnym problémom v jednotlivých oblastiach. Na záver zhodnotili obe strany stretnutie ako prínosné pre ďalšiu spoluprácu v záujme zlepšovania sociálnych a ekonomických podmienok zamestnancov v školstve.

Iveta Majerová a František Šary
podpredsedovia OZ PŠaV
na Slovensku

Vážený rodič, Vaše dieťa chodí poza školu!

Téma: Ako poradiť rodičom zvládať ťažké situácie

„Naša Katka bola vždy vzorné dieťa, nikdy nemala v škole problém a triedna pani učiteľka ju vždy veľmi chválila. Zmenu sme spozorovali po tom, ako sme sa presťahovali z bytu v centre mesta do domu na okraj Bratislavy. Najväčší šok prišiel, keď nám zavolala triedna pani učiteľka, že Katka už tretí deň nebola v škole a bola by rada, keby sme ju o prípadných absenciách informovali. Nikdy by som si nebola pomyslela, že s našim dieťaťom budeme riešiť práve toto. Som z toho zúfalá, s manželom nevieme ako ďalej.“
Renáta z Bratislavy

Oznámiť rodičovi, že jeho dieťa upodozrievate zo záškoláctva nie je jednoduchá vec. No keď sa tak už stane, existuje pár dobrých rád, ako rodičovi pomôcť a poradiť. Podľa Prof. PhDr. Evy Gajdošovej, PhD., odborníčky z Fakulty psychológie Paneurópskej vysokej školy, najčastejšie sa stretávame so záškoláctvom u tínedžerov, žiakov stredných odborných škôl. Avšak, únik zo školy nebýva výnimkou ani u žiakov s náročnejšími požiadavkami na štúdium. Aké bývajú jeho príčiny a ako túto situáciu riešiť?

Záškoláctvo nie je to isté ako blicovanie

Prv než celú záležitosť začneme riešiť, musíme si uvedomiť rozdiel medzi záškoláctvom a takzvaným blicovaním. „Blic je taký únik na hodinku – dve, meškanie na vyučovanie alebo vynechanie prvej hodiny. Ruku na srdce, myslím, že všetci máme za sebou nejaký ten blic. Avšak záškoláctvo je už oveľa nebezpečnejšia záležitosť“, upozorňuje na rozdiel Eva Gajdošová, ktorá z praxe uvádza dva druhy záškoláctva: „Býva krátkodobé, kedy dieťa vynechá školu, povedzme, na pár dní až týždeň, ale býva aj dlhodobé, kedy nemáme žiaka v škole aj niekoľko týždňov. A to už naznačuje, že ide o vážny sociálnopatologický jav.“ Oba prípady pritom spája jedno a to isté – dieťa úmyselne zameškáva školské vyučovanie, žiak z vlastnej vôle, zväčša bez vedomia rodičov, nechodí do školy. A tieto vymeškané hodiny nie sú ospravedlnené ani rodičmi ani lekármi.

Krik a hnev nepomôže, treba zistiť dôvod!

Riešenie problému so záškoláctvom býva obyčajne ťažká skúška pre obe strany. Podľa psychologičky, by sa rodičia mali pri zistení záškoláctva a blicovania svojho dieťaťa vyvarovať straty kontroly nad sebou samými a nemali by celú záležitosť riešiť s hnevom, krikom a nebodaj s násilím. „Lepšie je si s dieťaťom sadnúť, pokojne podebatovať, čo sa deje v škole, čo v partii, aké má momentálne osobné problémy, či nepotrebuje našu pomoc a podobne. Môžem potvrdiť, že tu majú výhodu predovšetkým tí rodičia, ku ktorým majú ich deti dobrý vzťah a s mnohými záležitosťami sa im zdôveria“, podotýka Gajdošová.

Odpustiť či neodpustiť vymeškanie?

Dôveruj, ale preveruj - známe príslovie platí aj tu. Rodičia by sa nemali uspokojiť s rýchlym priebehom riešenia. Hneď ako zistia príčiny, ktoré dieťa k vymeškávaniu vyučovania vedú, mali by si každodenne klásť otázky: akým spôsobom trávi ich dieťa svoj čas a predovšetkým s kým. Venovať mu viac pozornosti a snažiť sa pochopiť situáciu, v ktorej sa nachádza. „Jednorazové blicovanie mu možno odpustiť, resp. po vyjasnení napísať ospravedlnenku, ale písať ospravedlnenky po častom blicovaní alebo pri dlhšie trvajúcom záškoláctve je výchovne veľmi nevhodné. Pri opakovanom alebo dlhodobom vymeškávaní školy by dieťa malo znášať aspoň určité následky“, upozorňuje na vážnosť problému a jeho možný ďalší dopad Eva Gajdošová.

Ilustračné foto. *Zdroj: TASR/Erika Ďurčová*

Medzi najčastejšie tresty patrí zákaz počítača, internetu, ísť von s kamarátmi, finančný postih a tak ďalej. Voľba trestu by však mala byť u každého dieťaťa veľmi individuálna. „U niektorých mladých ľudí trest vôbec nepomáha riešiť tento výchovný problém, trest vyvoláva u nich protiakciu, odchod z domu, túlanie sa, mlčanie, tvrdohlavosť, pasívny alebo aktívny odpor“, konštatuje vývoj najťažších prípadov odborníčka.

Kedy vyhľadať pomoc

Pokiaľ sa rodič cíti neistý, prípadne cíti, že ho dieťa svojím spôsobom zakaždým obmäkčuje a využíva, môže sa poradiť so školským psychológom a premyslieť si spolu s ním ďalší postup. Spolupráca so školou je vítaná. Tiež si rodič musí uvedomiť, že i krátkodobé blicovanie už u dieťaťa na prvom stupni základnej školy má zvyčajne vážny dôvod, ktorý upozorňuje na skutočne naliehavý problém v škole alebo v rodine, ktorý treba urýchlene riešiť.

Zhrnutie

Najdôležitejšie je rozprávanie sa s dieťaťom, vytvorenie vzťahu založenom na dôvere, ale aj istá ústretovosť, kedy jednorazové blicnutie pochopíme a ospravedlníme. Pravdaže, ako vždy, treba k záškolákovi pristupovať individuálne – čo je u jedného dieťaťa môže byť vážnym prečinom, u iného dieťaťa má vážny dôvod, napr. smrť v rodine. Nesmierne potrebné je vyjasnenie, vysvetlenie, či úprimný rozhovor s dieťaťom.

Mária Halajová

Príčiny záškoláctva, s ktorými sa psychológ bežne stretáva

1. Vyplývajúce z prostredia školy:
- nezáujem žiaka o školu a učenie,
- strach a úzkosť zo školy,
- vyhýbanie sa nepríjemným školským povinnostiam,
- vyhýbanie sa neobľúbenému predmetu alebo učiteľovi,
- zlý vzťah s učiteľom,
- strach pred skúškou, písomkou,
- neprispôsobenie sa školskému režimu ,
- vysoké požiadavky na žiaka,
- nespravodlivé hodnotenie žiaka učiteľom,
- zlé vzťahy medzi spolužiakmi,
- šikanovanie zo strany spolužiakov,
- nesprávne pedagogické pôsobenie, napr. zosmiešňovanie žiaka pred triedou,
- mimoriadne nadaný žiak, ktorý sa v škole nudí.

2. Vyplývajúce z rodinného prostredia:
- vplyv rodinného prostredia,
- ľahostajný postoj rodičov k školskej dochádzke,
- prehnaná starostlivosť zo strany rodičov,
- vysoké nároky na dieťa zo strany rodičov,
- nejednotnosť v rodičovskej výchove,
- nadmerné pracovné zaťaženie rodičov,
- strach z potrestania rodičmi.

3. Vyplývajúce z osobných problémov žiaka/dieťaťa:
- zdravotné postihnutie žiaka,
- poruchy učenia, reči a pod.,
- poruchy správania, ADHD,
- nevhodné trávenie voľného času (vplyv vrstovníkov, zháňanie peňazí na drogy,
- chudoba rodiny, prostitúcia, krádeže pod vplyvom vonkajších okolností),
- snaha upútať pozornosť,
- náhly impulz, nepremyslený dôvod.

Kritériá zamestnávateľov sa menia

Výber budúceho povolania, školy, rola peňazí, životná spokojnosť a úloha charakteru človeka

Výber budúcej strednej, vysokej školy alebo profesie je jednou z kľúčových úloh dospievania. Pracovný trh a jeho prostredie sa v posledných rokoch zásadne zmenilo. Mnohí zamestnávatelia dnes už kladú oveľa menší dôraz na dosiahnutú výšku vzdelania, či meno školy. Kľúčovými prvkami sa stávajú charakterové vlastnosti človeka, jeho schopnosti a kompetencie. Rozhodujúcimi sú tak pri získaní dobrého zamestnania nielen vedomosti, ale veľmi dôležité sú aj sociálno-emocionálne zručnosti človeka.

Mnohé výskumy poukazujú na fakty, že „učenie sa charakteru, šťastiu a osobnej pohode vedie k lepším výkonom v akademických predmetoch.“ (Duckworth, Seligman, in: UNESCO, 2016, str. 20) Významný psychológ Ed Diener taktiež uvádza, že „šťastní tínedžeri môžu mať v budúcnosti lepší finančný príjem ako tí menej šťastní. Šťastie a osobná pohoda sa tak stáva nielen samostatným predmetom štúdia, ale je aj prediktorom lepších akademických výsledkov, ako aj potenciálneho úspechu v živote a práci.“ (Diener, in: UNESCO, 2016, str. 20)

Mnohé diskusie so žiakmi na školách, bežný život, ako aj výskumy v oblasti motivačných faktorov rozhodovania pri výbere budúcej profesie ukazujú, že jedným z dominantných pri výbere profesijného smerovania sú peniaze a finačný príjem. Isteže, nikto nechce povedať že peniaze nie sú dôležité. Život nie je zadarmo. Ako ale uvádza pedagóg, psychológ a vedec Daniel Gilbert vo svojich štúdiách: Úroveň životnej spokojnosti sa u človeka výrazne zlepší vtedy, ak nemáme pokryté základné životné potreby (napr. strechu nad hlavou, bezpečie, stravu...) a vplyvom peňazí to získame. Ak ale základné životné potreby zabezpečené máme, úroveň životnej spokojnosti sa z dlhodobého hľadiska výrazne nezmení. Ukazuje sa, že pre pocit „byť šťastný“ je podstatné aj niečo iné. Genetika, vlastná interpretácia udalostí v živote, charakter, charakterové silné stránky človeka, vnímanie pozitívnych emócií (radosť, vďačnosť, láska, nádej, hrdosť, inšpirácia, očarenie, záujem, úcta) ako aj pozitívnych udalostí. (Happy, 2011)

Kariérové poradenstvo

Kariérové poradenstvo sa na Slovensku najčastejšie realizuje na základných ako aj stredných školách v „réžii“ výchovných poradcov alebo v spolupráci s Centrami pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie. Ich podoba je väčšinou taká, že prebehne rozhovor so žiakom, zadá sa nejaký záujmový dotazník, prípadne inteligenčný test, prípadne sa pridajú návštevy škôl, dni otvorených dverí a podobne. Rozhovor so žiakom prebieha väčšinou v duchu – aké máš známky, na čo máš, čo ťa baví.

Rozhodovanie detí je ale komplexný jav a má na neho vplyv veľa vonkajších ako aj vnútorných faktorov. Pri deviatakoch ovplyvňujú rozhodovanie do veľkej miery rodičia a kamaráti. Pri stredoškolákoch sa nechá častokrát rozhodnutie na nich.

Novým javom práve pri stredoškolákoch (prirodzene hlavne pri gymnazistoch) je akási strata životného kompasu. Pretlak informácií, ponúk spôsobuje u nich dezorientáciu a demotiváciu. Nevedia sa orientovať v informáciách, nevedia, o čo sa majú oprieť pri rozhodovaní, nevedia, čo je správne, komu veriť a na akých hodnotách stavať ich budúce rozhodnutie. Zo všetkých strán počúvajú, aká je dôležitá zamestnateľnosť, aké sú dôležité isté odbory, no zároveň veľmi intenzívne vnímajú aj „hlas srdca“ a slogan „rob to, čo ťa baví“. Ako sa majú teda rozhodnúť? Na akých základoch stavať ich budúcnosť?

Ako si vybrať školu alebo povolanie?

Výber budúceho povolania a teda aj školy by mal zohľadňovať reálny život (zamestnateľnosť a aj trh práce), no v prvom rade by sa mal opierať o vnútornú túžbu človeka venovať sa istej činnosti. Deti by si mali vyberať takú profesiu, ktorá sa opiera o ich silné stránky, mali by hľadať a stavať na tom čo ich baví, kde je ich vášeň. Potom by sa mali zohľadňovať ich schopnosti, zručnosti, vedomosti.

Úlohou kariérového poradcu, výchovného poradcu, školského psychológa, ale aj učiteľa by malo byť hľadať túto vášeň, ísť v diskusiách a rozhovoroch hlbšie do problematiky. Nekĺzať iba po povrchu témy, no snažiť sa identifikovať tzv.“flow“ dieťaťa. Pod pojmom flow rozumieme stav optimálneho prežívania. Autorom konceptu je americký psychológ maďarského pôvodu Mihály Csikszentmihalyi (Csikszentmihalyi, 2015). Dôležitým momentom stavu flow je aj snaha neustále sa zlepšovať, zdokonalovať, zvyšovať náročnosť. Flow sa „schováva“ v jednom z piatich prvkov teórie duševnej pohody PERMA Martina Seligmana (Seligman, 2014). Je to E, Engagment – zaujatie činnosťou.

Vychovávať ľudí s dobrým charakterom

Kariérové poradenstvo by malo so žiakmi otvárať témy hodnôt, charakteru, charakterného povolania. Našim cieľom by malo byť vychovávať lekárov s dobrým charakterom, kuchárov s dobrým charakterom, podnikateľov s dobrým charakterom, strojárov s dobrým charakterom... ľudí s dobrým charakterom. Preto by sa diskusia o výbere budúceho povolania nemala točiť len okolo hrubých faktov a čísiel, ale mala by ponúkať mladej generácii pri troške nadsázky filozoficko-psychologické sondy do hĺbky ich duše.

Nájsť si svoju prácu snov je proces, ktorý si vyžaduje prácu na sebe, vytrvalosť, zvedavosť, trpezlivosť a veľké srdce pre dané povolanie. Je to obrovská túžba a zároveň životná výzva. Iba tí, ktorí robia to, čo ich baví, sú uspešní a spokojní. A peniaze? Tie prídu. Ak ale človek robí niečo len pre peniaze, bez vzťahu k práci, je oveľa väčší predpoklad, že nebude podávať dobrý výkon a nebude sa mu dariť. A to môže spustiť špirálu, ktorá ho bude ťahať dolu. Nech sú už motivátory mladých ľudí k výberu školy či profesie akékoľvek, ich základným cieľom je vždy raz žiť spokojný a šťastný život. Našou úlohou by malo byť pomôcť im orientovať sa v spleti informácií, ponúk a dnešného sveta. Opierať by sme sa mali o víziu charakterného človeka, ktorý žije spokojný život a je prínosom pre spoločnosť.

Súčasný pracovný trh sa rýchlo mení, vzniká veľa nových povolaní. V živote musíme zvládať veľa vecí naraz, čo vyvoláva napätie a stres. Aj preto je nevyhnutné pripravovať mladých ľudí na zvládanie nových životných výziev. Klasické kariérové poradenstvo ponúka žiakom odpovede na otázky „Na akú školu ísť?“ a „Aký som?“ Dnes je už nevyhnutné diskutovať s mladými ľuďmi aj na otázku „Ako žiť spokojný a šťastný život.“

Kornélia Ďuríková
školská psychologička

Ilustračné foto. *Zdroj: TASR*

Nová aplikácia pomôže deťom s autizmom pri komunikácii

Centrá k aplikácii môžu bezplatne získať tablety

Na Slovensku vznikla aplikácia, ktorá významne pomôže deťom s autizmom pri komunikácii. Na jej vývoji sa podieľali odborníci, ktorí s nimi denne pracujú, ale aj samotní rodičia. Lentalk tak vychádza z reálnych potrieb autistov a je šitá na mieru cieľovej skupine. Navyše je dostupná úplne zdarma.

Nová slovenská aplikácia sa volá Lentalk a deťom umožňuje efektívne komunikovať s okolím vďaka obrázkovým kartičkám. „Po skúsenostiach, ktoré sme získali pri práci s rodinami s dieťaťom s autizmom sme zistili, že im najviac pomôžeme, ak vyvinieme vlastnú slovenskú aplikáciu šitú na mieru ich potrebám," povedala Veronika Gilanová, ktorá v Nadácii Pontis koordinuje aktivity Nadačného fondu Lenovo. Aplikácia Lentalk je dostupná pre tablety s operačným systémom Android. Bezplatne si ju môžete stiahnuť v Google Play Store.

Môže odstrániť aj frustráciu

Prostredníctvom aplikácie môže dieťa lepšie porozumieť okoliu a dá jednoduchšie vedieť o svojich potrebách. Vďaka tomu sa odstraňuje „problémové správanie", ktoré je často len frustráciou z nemožnosti vyjadriť sa. Dennodenná práca s aplikáciou tiež zlepšuje verbálne zručnosti a rozvíja u dieťaťa jemnú motoriku.

Centrá získajú tablety bezplatne

Aplikáciu začali na Slovensku vyvíjať po tom, čo si všimli, že tie zahraničné nie sú postačujúce. „Konzultácie s odborníkmi a testovanie priamo s deťmi nám pomohli pripraviť obrázky, ktoré sú pre deti dostatočne zrozumiteľné a atraktívne," povedala o vývoji aplikácie Hana Bolebruchová, ktorá v spoločnosti Lenovo filantropický program zastrešuje.

Základné funkcie aplikácie

• Komunikácia pomocou obrázkov

Používateľ si môže vybrať z prednastavenej databázy 450 obrázkov alebo z vlastných fotografií, ktoré je možné jednoducho pridať.

• Hovorené slovo

Používateľ si môže vybrať, či dieťaťu k obrázku pustí aj nahratý zvuk. Vďaka nemu si dieťa jednoduchšie priradí obrázok k významu. Do aplikácie je možné pridať aj vlastný zvuk (napríklad nahovorený hlasom rodiča).

• Denný harmonogram

Prevedie dieťa jeho dennými aktivitami. Pomáha dopredu poznať aktivity, ktoré ho počas dňa čakajú a lepšie sa orientovať v čase. Program je možné nastaviť až na dva týždne dopredu.

• Vysoká miera personalizácie

Používateľ si môže prispôsobiť veľkosť a farbu komunikačných kachličiek, ako aj použité obrázky a zvuky.

Autizmus a problémy s komunikáciou

Autizmus má u každého človeka individuálne prejavy. Vo všetkých prípadoch však bývajú spoločnými menovateľmi problémy s komunikáciou, predstavivosťou či schopnosťou nadviazať sociálne vzťahy. Tie sa prejavujú aj tak, že dieťa nevie prijať a pochopiť ani základné pokyny, ako napríklad výzvu k jedlu či spánku. Veľmi dobre však reagujú na vizuálne vnemy, preto sa na komunikáciu používajú obrázkové kartičky. Deti s autizmom majú takisto mimoriadne pozitívny vzťah k technológiám a technologickým novinkám. Preto je spojenie obrázkovej komunikácie s aplikáciou ideálnym riešením.

Simona Gembická
Foto: Marek Chalány

Čím je aplikácia Lentalk výnimočná

- Šitá na mieru cieľovej skupine – vyvíjaná podľa jej špecifických potrieb
- Testovaná priamo s deťmi
- Kombinuje dve dôležité funkcie – „obrázkovú" komunikáciu a harmonogram
- Vysoká miera personalizácie
- Dostupná pre všetkých úplne zdarma

V skratke o autizme

Autizmus (inak nazývaný aj poruchy autistického spektra alebo pervazívne vývinové poruchy) je neurovývinová porucha, čo znamená, že sa s ňou dieťatko rodí a nezískava ju v priebehu života. Ak ju dieťa má v organizme, nájde sa spúšťač, napríklad prekonané vírusové ochorenie, anestézia, očkovanie, odlúčenie od matky, ktorým sa prejaví a pretrváva počas celého života. Jednoznačné príčiny autizmu zatiaľ nie sú známe. Úlohu však zohráva napríklad genetika, výskyt psychiatrického ochorenia v rodine, vyšší vek rodičov, prekonané ochorenie matky počas tehotenstva, faktory prostredia a iné. Už samotný názov, autistické spektrum, odráža rôznu mieru funkčnosti týchto detí: od nízkofunkčného, cez strednefunkčný autizmus, vysokofunkčný až po Aspergerov syndróm. To čo spája všetky poruchy autistického spektra sú ťažkosti v troch základných oblastiach: oblasť sociálnej interakcie, komunikácie, záujmov a aktivít.

Ak sa zameriame na detský autizmus, pre ktorý je táto aplikácia určená primárne, ten sa najvýraznejšie prejavuje medzi 2. až 3. rokom. Z tohto dôvodu môže byť diagnostikovaný až po 3. roku dieťaťa. Rodič si všimne, že jeho dieťatko neukazuje, nenadväzuje očný kontakt, nenosí ukazovať hračky, nevolá mamu hrať sa, hrá sa sám, stereotypne (napr. zoraďuje autíčka), či má ťažkosti s komunikáciou – jednak porozumieť reči a jednak reč používať (niektoré deti nerozprávajú vôbec, niektoré používajú len jednoduché slová alebo začínajú hovoriť oveľa neskôr).

Autizmus zasahuje celého človeka, to ako rozmýšľa, ako vníma podnety a ako na ne reaguje. Vo všeobecnosti platí, že to, čo dieťa vidí, tomu lepšie rozumie. A presne to – vizualizáciu slov využíva nová aplikácia Lentalk, ktorá pre ne predstavuje prostriedok, ako vyjadriť vlastné potreby, želania, túžby. A keďže pre tieto deti je technika vysoko zaujímavá a motivujúca, je to výborný prostriedok pre rozvoj komunikácie. Tým, že deti zažijú úspech v komunikácii, budú sa k nej vracať, čím sa bude zároveň zlepšovať. A to je našim cieľom – naučiť deti vyjadriť to, čo potrebujú a porozumieť tomu, čo hovoríme.

Lucia Rusnáková, psychologička

Odkiaľ sa vzalo vysvedčenie?

Dlho sa hľadal spôsob ako odmeniť usilovných žiakov, a zároveň potrestať lenivcov. V 16. storočí zaznamenávame počiatky známkovania, čo súviselo s rozvojom škôl, ktorý bol vyvolaný rozmachom v oblasti obchodu a remesiel. Potvrdenia o absolvovanom štúdiu, predchodcovia dnešných vysvedčení, slúžili najmä pri prechode na vyššie stupne škôl a univerzity.

Prelomovým medzníkom v riešení problému ako stimulovať učebnú činnosť žiakov bol rok 1777, keď panovníčka Mária Terézia vydala dokument Ratio educationis, ktorým sa prvýkrát v našich podmienkach školstvo zjednocuje. (Sústava výchovy a školského vzdelávania v uhorskom kráľovstve a k nemu pripojených provinciách). Podľa Ratio malo byť vysvedčenie opatrené podpismi kráľovského inšpektora, riaditeľa, katechétu a pečaťou školy. Dovtedy sa objavovali skôr slovné hodnotenia, ktoré považujeme za určité osvedčenie o štúdiu. V školách sa v tomto období stretávame s rôznymi formami odmien za dobrý prospech a vzorné správanie ako boli knihy, odznaky, prípadne duchovné knihy alebo osobitné miesto v kostole pri slávnostných bohoslužbách, ktoré mali slúžiť ako motivácia pri vzdelávaní sa. Chudobným študentom, ktorí patrili medzi vynikajúcich žiakov odmeňovali hmotnými darmi.

Učiteľom sa zakazovali používať telesné tresty a dokument určoval aktívny výstup žiakov prostredníctvom skúšania a skúšok, ktorých výsledkom mali byť hodnotenia.

Čo všetko sa hodnotilo

Vysvedčenie je úradná listina, ktorá vypovedá o navštevovanom druhu štúdia a zaznamenáva dosiahnutý prospech. Najstaršie vysvedčenia boli vydávané v latinskom jazyku, neskôr zhruba od druhej polovice 19. storočia sa postupne presadzuje maďarský jazyk a objavuje sa i náznak ustálenosti formálnej stránky vysvedčenia. Tú si však aj naďalej každá škola regulovala osobitne. Hodnotenie pozostávalo z troch základných častí. Hodnotili sa mravy, usilovnosť a jednotlivé predmety. Na prelome 19. a 20. storočia sa k nim pridala štvrtá časť za úpravu písomných a neskôr ručných prác. Zmenou prešli i samotné výrazy v stupniciach známok a v spôsobe hodnotenia, uvádzalo sa slovné hodnotenie, hodnotenie známkou alebo ich kombinácia.

Titulný list Ratia educationis

Ako sa hodnotilo

Mravy žiaka mohli byť príkladné, dostačujúce, menej dostačujúce, školskému poriadku neprimerané, usilovnosť mohol žiak mať vzornú, vytrvalú, dostatočnú, nestálu alebo povrchnú a ak bol nedbanlivý v úhľadnosti, znamenalo. Žiaci, ktorí na konci roka obstáli s väčšinou známok veľmi dobrých, pričom nemali ani jedno hodnotenie prostredné, získali od školy vyznamenanie.

V minulosti sa v školstve objavovalo hneď niekoľko druhov vysvedčení. Žiaci a študenti okrem polročných a výročných vysvedčení mohli dostať prepúšťacie vysvedčenia, vysvedčenia na odchod, vysvedčenia zrelosti alebo spôsobilosti a pod.

Vysvedčenia v múzeu

Vysvedčenia, ako ich poznáme dnes, sa u nás udomácnili začiatkom 20. storočia a s malými obmenami sa používajú dodnes.

Múzeum školstva a pedagogiky v Bratislave, zaoberajúce sa výskumom, zhromažďovaním, dokumentáciou a prezentovaním dejín školstva na Slovensku vlastní vo fonde listín viac ako tisíc školských vysvedčení od 1. polovice 19. storočia po 80. roky minulého storočia. Preto ak vlastníte vysvedčenia a radi by ste ich uchovali pre ďalšie generácie, ktoré sa budú v budúcnosti oboznamovať s dejinami školstva a výchovy, kontaktujte priamo pracovníkov múzea, ktorí sa potešia akýmkoľvek potenciálnym zbierkovým prírastkom.

Mgr. Miroslava Slezáková, PhD.
Mgr. Zuzana Kunšteková
Múzeum školstva a pedagogiky

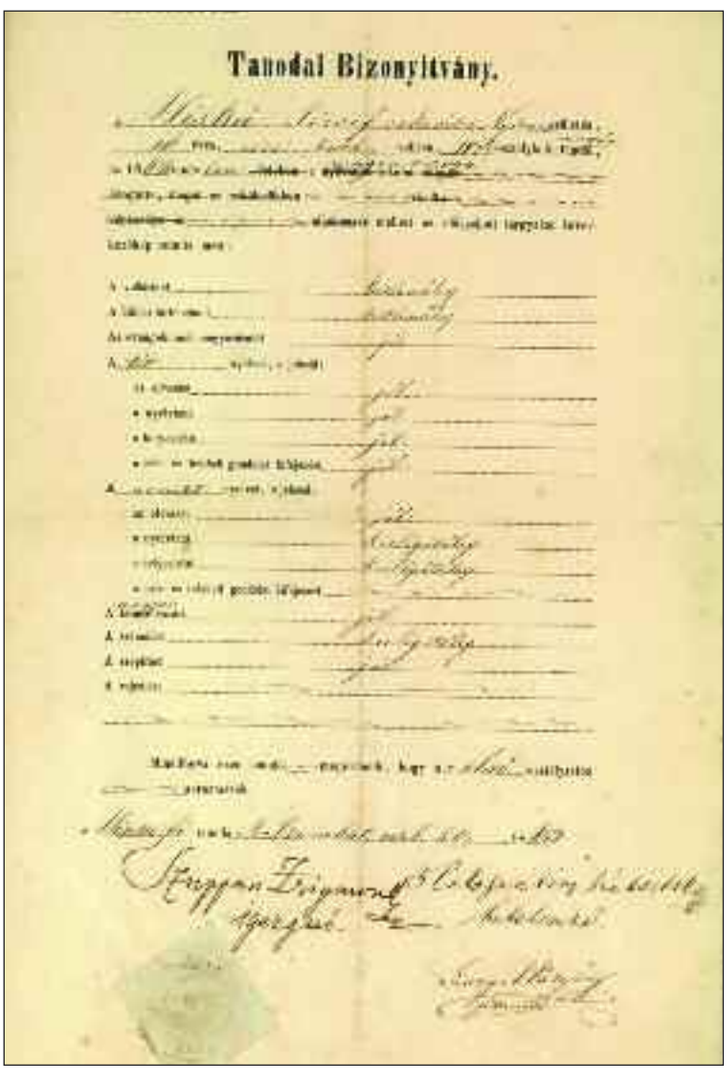

Vysvedčenie z roku 1863

Rôzne typy vysvedčení

Nadácia Pontis vyhlasuje prvý ročník ocenenia GENERÁCIA 3.0

Chce podporiť najlepšie vzdelávacie prístupy na Slovensku

Zmena vo vzdelávaní na Slovensku sa už deje. Zdola. Dokazujú to progresívni učitelia či mimovládne organizácie, ktorým záleží na tom, aby deti chodili do školy s radosťou. Nečakali na reformy, ale začali vo svojom okolí zavádzať moderné vzdelávacie prístupy. Nadácia Pontis ich každý rok vyhľadá, spoločensky ocení, finančne podporí, zmeria ich dopad a pomôže šíriť ďalej. Prvý ročník ocenenia s názvom Generácia 3.0 vyhlasuje už dnes.

Dosiahnuť lepšiu budúcnosť našich detí a tiež konkurencieschopnosť Slovenska je možné len okamžitým riešením situácie vo vzdelávaní. Už dnes existujú pokrokové projekty, ktoré dokážu motivovať pedagógov a presadzovať lepšie učenie našich detí. „V prvom rade im chceme dať spoločenské uznanie, ktoré si zaslúžia. Zároveň chceme spojiť kľúčových hráčov. Veríme totiž, že zmenu vzdelávania dosiahneme skôr, ak spolu najväčší hráči a progresívne osobnosti budú komunikovať, zdieľať príklady najlepšej praxe a deliť sa o know-how," vysvetľuje ciele projektu Generácia 3.0 Lenka Surotchak, výkonná riaditeľka Nadácie Pontis.

Za hranice bežnej podpory

K zisku ocenenia Generácia 3.0 sa viaže finančná pomoc. No projekt Generácia 3.0 chce ísť ešte ďalej, za hranice bežnej podpory. „Ocenením sa to neskončí. S vybranými projektmi budeme pracovať ďalej.

Chceme zmerať ich dopad a overiť ich účinnosť a efektívnosť. Poskytneme im podporu odborníkov, ktorí pomôžu s nastavovaním projektu. Overené prístupy plánujeme ďalej rozširovať a zároveň ich ponúkneme Ministerstvu školstva ako príklady úspešného vzdelávania," objasňuje L. Surotchak.

Zapojiť sa môžu všetci so skvelými vzdelávacími projektmi

Na ocenenie Generácia 3.0 sa môžu nominovať základné školy, stredné školy, školské zariadenia, vysoké školy, mimovládne neziskové organizácie a iniciatívy venujúce sa vzdelávaniu. Prihlasovať môžu svoje projekty, ktoré v deťoch a mladých ľuďoch podporujú radosť zo vzdelávania.

Najlepšie projekty budú vzdelávať Generáciu 3.0

Pri výbere sa Nadácia Pontis zameria na projekty, ktoré najlepšie formujú vedomosti, zručnosti a postoje potrebné pre život v 21. storočí. Podľa odborníkov totiž nasledujúce dve dekády prinesú prevratné technologické a spoločenské zmeny, ktoré zásadne ovplyvnia náš doterajší spôsob života a práce. „Chceme, aby sa takéto prístupy dostali do čo najviac škôl a ovplyvnili tak generáciu, ktorá bude pripravená na výzvy budúcnosti – generáciu 3.0," hovorí L. Surotchak a dodáva: „Nehľadáme príklady len pre elitné školy. Chceme oceniť prístupy, z ktorých sa môže inšpirovať akákoľvek škola na Slovensku."

Ilustračné foto. *Zdroj: Unsplash*

Výnimočné vzdelávacie prístupy môžu už dnes podať prihlášku na stránke www.generacia30.sk, kde nájdu aj všetky potrebné informácie.

Uzávierka prihlášok je 16. marca 2017.

Simona Gembická
Nadácia Pontis

Alarmujúce signály

- **Slovensko patrí ku krajinám s najvyššou nezamestnanosťou mladých ľudí v EÚ.**
- **Slovenskí žiaci sa už dnes umiestňujú na najslabších priečkach vo všetkých meraných výsledkoch. V čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti sú výsledky horšie ako priemer OECD krajín.**
- **Technologická revolúcia prinesie zásadný posun v dopyte po zručnostiach, ktoré naše školstvo nerozvíja. Hrozí nám detroitizácia krajiny. Slovensko dlhodobo vykazuje najmenej patentov na obyvateľa v EÚ. Výdavky na výskum sú piate najnižšie výdavky v porovnaní s krajinami OECD.**
- **Podľa Eurobarometra vychádza Slovensko spomedzi 28 členských štátov Európskej únie ako takmer najmenej tolerantný národ k odlišnostiam a výsledky volieb naznačujú, že mladá generácia sa ďalej radikalizuje. Slovenských pedagógov nastavenie nášho vzdelávacieho systému demotivuje. Učiteľské povolanie má nízky spoločenský status a slabé platové ohodnotenie, ktoré neláka tých najlepších.**

Predstavitelia OECD sa stretli na pôde ministerstva

Posilňovanie zručností, zamestnanosti a produktivity a tiež podpora inklúzie. V týchto oblasti by sa malo Slovensko zlepšiť v záujme zabezpečenia blahobytu a životnej úrovne spoločnosti. Vyplýva to z Ekonomického prehľadu Slovenskej republiky, ktorý pripravila Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD). O odporúčaniach v oblasti školstva a vzdelávania na pôde ministerstva rokovali 8. februára predstavitelia OECD.

„Dovoľte mi oceniť činnosť OECD v oblasti vzdelávania a tiež si dovolím vyzdvihnúť to, že sme sa dnes stretli naozaj v silnom zložení," poznamenal v úvode stretnutia minister Peter Plavčan.

V rámci rokovania zástupcovia príslušných sekcií ministerstva vyjadrili súhlas s odporúčaniami, ktoré sa objavili v hlavnom prehľade.

Následne obe strany diskutovali o pripomienkach a doplneniach tohto materiálu. Zástupcovia rezortu školstva sa zhodli na to, že mnohé priority z pripravovanej reformy sa prekrývajú s odporúčaniami OECD pre oblasť regionálneho i vysokého školstva.

V súvislosti s testovaním PISA minister Peter Plavčan v diskusii zdôraznil, že nejde len o testovanie vedomostí, ale tiež o to, ako deti dokážu pracovať s faktami. Poukázal aj na skutočnosť, že tento fakt je potrebný zohľadniť v budúcnosti.

Diskutovalo sa tiež o zvyšovaní platov učiteľov, ako aj rozširovaní a posilňovaní programov pre ich profesijný rozvoj. Obe strany sa dotkli aj otázky zvyšovania participácie rómskych detí na predprimárnom vzdelávaní. V tejto súvislosti sa hovorilo aj o zavedení povinnej predškolskej dochádzky pre všetky deti.

Minister Peter Plavčan uviedol, že rezort školstva sa dlhodobo a zodpovedne zaoberá zabezpečením rovnakého prístupu príslušníkov všetkých národností, etnických skupín i znevýhodnených skupín obyvateľstva žijúcich na území Slovenskej republiky ku vzdelaniu, čím sa zvyšuje miera ich sociálnej inklúzie.

Zdroj: www.minedu.sk

Pozreli sme sa, ako to vyzerá na hodine informatiky

Čo hovorí prax? Informatika na prvom stupni by mala byť založená na projektoch

Dnešní žiaci majú na dosah neobmedzený prístup k najmodernejším technológiám. Ako však vedia s nimi narábať a ako ich vedia využívať v praxi? Už malým deťom rodičia kupujú najnovšie modely mobilov, tabletov a počítačov. Preto by sme mohli predpokladať, že ich vedia aj adekvátne k tomu využívať. Aká je pravda? Rozhodli sme sa pozrieť, ako to vyzerá napríklad na hodinách informatiky v jednej z bratislavských základných škôl.

Ako sa deti správajú na hodinách informatiky

Vráťme sa teda priamo na hodinu informatiky. Podľa učiteľky informatiky na bratislavskej Tilgnerke Silvii Bodlákovej deti nemajú dostatok vedomostí v oblasti informatiky a práce s počítačom. Pýtali sme sa napríklad i na to, aké sú znalosti žiakov, čo sa týka základných programov ako Word, Excel, PowerPoint? Ako s nimi dokážu dnešní školáci pracovať? Práve Bodláková zo skúseností hovorí o tom, že školáci majú v tomto smere väčšinou chabé vedomosti.

Podľa Bodlákovej je tiež väčšina detí len počítačovými konzumentmi. V podstate poukazuje na to, že neobmedzené možností, ktoré dnešné deti majú, spôsobujú to, že strácajú záujem o to, aby sa naučili pracovať s počítačmi.

Celkovo deti predmet až tak nezaujíma, väčšina detí ho berie len ako doplnok. Bodláková to často vidí priamo na hodine, keď potom vznikajú rôzne kontrasty, že sa nájde jeden alebo dvaja žiaci, ktorí sú naozaj dobrí a „trpia“ v triede, kde ostatní žiaci nerozumejú základným pokynom pri práci s počítačom a internetom.

Ako je to v praxi na hodine informatiky odpovedá v nasledujúcich riadkoch Silvia Bodláková.

Do akej miery sú dnešné deti počítačovo zdatné?

Väčšina detí je len počítačovými konzumentmi. Učím už viac rokov a nadobudla som dojem, že čím majú deti väčšie možnosti pracovať na počítači, tým sa im menej chce sa na ňom učiť pracovať. Prípadne menej detí uvažuje nad tým, že by mohli byť potencionálnymi konštruktérmi počítačov.

Aké sú znalosti deti, čo sa týka základných programov ako Word, Excel, PowerPoint? Ovládajú ich deti dostatočne?

Myslím si, že nie. Hoci oni majú pocit, že ich ovládajú a načo ich s tým v škole trápime. Na veľa poznatkov prišli doma pokusom a omylom, keď robili projekty do školy v nižších ročníkoch, ale väčšinou sú to len chabé vedomosti. Žiaľ, veľmi ťažko sa potom takto získané aj chybné vedomosti naprávajú.

Ako vyzerá bežná hodina informatiky na základnej škole? Sú podľa vás tieto hodiny dostačujúce vzhľadom k tomu, aké požiadavky má dnešný trh?

Učiteľka informatiky na bratislavskej Tilgnerke Silvia Bodláková

Na prvom stupni by som nechala informatiku od tretieho ročníka, aby sa deti pocvičili v kreslení v Skicári, či kreslení vo Worde a v jednoduchom písaní. Tento rok som si po dlhej dobe zobrala aj krúžok s druháčikmi, inak učím až štvrtáčikov. Deti majú veľké problémy chytiť myš, rozlišovať pravé a ľavé tlačidlo myši a veľa z nich má problém pri počítači s pravo-ľavou orientáciou. Už pri kreslení obrázkov sa dá s deťmi naučiť ukladať súbory na rôzne miesta v počítači, otvárať na rôznych miestach a podobne.

Informatika na prvom stupni (aj v piatom a šiestom ročníku) by mala byť založená na projektoch, ktoré dopĺňajú ostatné predmety, aby sa učili systematickosti, sústredili sa a dôslednosti, čo dnešnej generácii určite chýba. Projekty by však nemali byť robené v zmysle: Zadám tému a deti urobte. Učiteľ by mal byť súčasťou projektu a viesť ich ním.

Podľa mňa by informatika mala byť od šiesteho ročníka vyššie dvakrát v týždni. Čo sa týka napríklad programovania alebo aj učenia v Exceli, veľmi ťažko sa nám s deťmi pracuje hlavne preto, že v matematike sa posúvajú osnovy a deti sa napríklad kedysi učili uhly v piatej triede v prvom štvrťroku, dnes sa učia v druhom polroku šiestej triedy. Kedysi aspoň počiatky rovníc či náznaky na rovnice boli už v piatej, šiestej triede, dnes je to až vo ôsmej. Avšak aj práca s prezentáciami pri projekčnom plátne je pre nich náročná. A to si myslím, že by potrebovala dnešná generácia ako soľ.

Ilustračné foto. *Zdroj: TASR/Branislav Račko*

Ako deti vnímajú hodiny informatiky? Zaujímajú sa o daný predmet?

Myslím, že vo všeobecnosti nie, nezaujímajú sa. Väčšina detí ju berie ako doplňujúci predmet. Napríklad: V niektorých triedach potom mám kontrasty, že 1-2 žiaci sú naozaj dobrí v myslení a programovaní a trpia v triede, kde musíme vysvetľovať, že vo webovej adrese sa nepíšu medzery.

Ako podľa vás trávia deti čas na počítači doma? Vzdelávajú sa? Alebo viac trávia čas hraním online hier alebo na sociálnych sieťach? Čo hovorí prax?

Rozhodne sa väčšina detí doma hrá a hrá sa, keď môže na počítači, mobile alebo tablete. A keď sa „vzdelávajú“, kopírujú referáty z internetu – a niekedy úplne bez rozmyslu, ktoré si potom vytlačia alebo pošlú mailom učiteľovi a čakajú za to jednotku či zlepšenie známky.

Starší žiaci sú na sociálnych sieťach. Vytvárajú si skupiny podľa tried a posielajú si úlohy či fotky z akcii triedy. Naši deviataci - hoci nie sú študijné typy - ich využívajú rozumne.

Martina Baumann

Ilustračné foto. *Zdroj: TASR/Oliver Ondráš*

Učitelia sa môžu hlásiť do programu USA zameraného na výučbu o holokauste

Tréningový program o výučbe holokaustu v USA pre učiteľov stredných škôl a 2. stupňa ZŠ

Týždenný program pre 14 učiteľov zo siedmych krajín celého sveta sa už vyše 10 rokov organizuje každoročne počas mesiacov júl a august na vybraných amerických školách po celých Spojených štátoch.

Na archívnej snímke koľajnice, ktoré vedú do bývalého nacistického tábora smrti Auschwitz-Birkenau. ***Zdroj: TASR/AP***

Program je iniciatívou Ministerstva zahraničných vecí USA, Asociácie organizácií zaoberajúcimi sa problematikou holokaustu (AHO) a Pamätného múzea obetiam holokaustu vo Washingtone v USA. Je zameraný na prehĺbenie výučby o holokauste, oboznámenie pedagógov s novými výučbovými technikami a vzájomnou interakciou pedagógov z rôznych krajín sveta aj na získanie novej perspektívy výučby histórie holokaustu.

Učitelia sú ubytovaní v kampusoch v areáli školy a okrem účasti na seminári sa od nich požaduje aj aktívna účasť na ostatných spoločných akciách s ďalšími účastníkmi, prevažne s americkými učiteľmi. V závislosti od disponibilných finančných prostriedkov, súčasťou programu býva aj jednodňová návšteva múzea obetiam holokaustu vo Washingtone. Program finančne zabezpečujú Veľvyslanectvo USA v Slovenskej republike, AHO a Ministerstvo školstva, vedy výskumu a športu SR.

Do výberu budú zaradení učitelia stredných škôl a druhého stupňa základných škôl so zameraním na dejepis, náuku o spoločnosti, etiku, prípadne iné predmety humanitného zamerania a s výbornou znalosťou anglického jazyka. Vhodný kandidát by mal mať skúsenosť s vyučovaním témy holokaustu.

Podmienky

Žiadosť o účasť na seminári zahŕňa životopis v slovenskom jazyku, vyplnený priložený dotazník a motivačný list v anglickom jazyku. Žiadosti posielajte elektronicky na adresu: PolcikovaD@state.gov.

Termín odovzdania žiadosti je 31. marca 2017.

O výsledku výberu budú uchádzači oboznámení do 21. apríla 2017.

Katarína Baranyaiová
hlavný radca - Odbor bilaterálnej a multilaterálnej spolupráce, MŠVVaŠ

Bánovská ZŠ privítala ministra, žiakom odovzdal výpisy z vysvedčení

Jednotky, dvojky, ale i horšie známky si posledný januárový deň našli na svojich vysvedčeniach žiaci vybranej triedy druhého a šiesteho ročníka Základnej školy Školská v Bánovciach nad Bebravou. Výpisy z vysvedčení im osobne odovzdal minister školstva Peter Plavčan.

"Páčilo sa mi, že deti sa vyjadrili, že radi chodia do školy, že ich škola baví a že sa radi učia. Niektoré známky boli v šiestej triede trochu horšie, ale nakoniec to svedčí aj o tom, že učitelia sa snažia byť objektívni a ohodnotiť vedomosti také, aké sú a neprilepšovať žiakom," povedal Plavčan po odovzdaní výpisov z vysvedčení.

Otázka, akú známku by si dal za svoju prácu v tom prvom polroku, je podľa jeho slov ťažká. "Ani žiaci sa sami neznámkujú, to znamená, že ja by som sa nemal známkovať sám, ale mal by ma oznámkovať niekto iný. Teda, v kútiku duše dúfam, že bude objektívny," doplnil.

Jednotkou a možno aj jednotkou s hviezdičkou by ohodnotila podľa svojich slov ministrovu prácu riaditeľka ZŠ Školská Renáta Gieciová. "Je to človek otvorený, schopný riešiť problémy školstva, je ústretový voči žiakom, má veľmi dobrý vzťah k žiakom aj celkovo asi k pedagógom, keď sa priklonil k novej koncepcii pre školstvo," zhodnotila.

Nová koncepcia školstva podľa slov Gieciovej obsahuje výborné veci, niektoré z nich by so svojimi kolegami zase pripomienkovala, ale na to podľa nej bude priestor. "Ak sa koncepcia ujme do života nášho školstva, tak určite pomôže riešiť problémy školstva, ktoré pretrvávajú a naši žiaci a rodičia budú určite spokojní," uzavrela. ***Zdroj: TASR***

Minister školstva Peter Plavčan počas odovzdávania polročného vysvedčenia žiakom ZŠ na Školskej ulici v Bánovciach nad Bebravou. *Zdroj: SITA/Tomáš Somr*

Školská družina – oddych, relax a záujmové aktivity

Práca v ŠKD má svoje špecifiká - vychovávateľ môže byť žiakom kamarát, ale musia poznať hranice

Čo všetko prináša práca v školskej družine? Nie je to len o trávení času s deťmi po vyučovaní. Vychovávateľky musia byť často aj manažérom, psychológom alebo policajtom. Pobyt v školskej družine pre deti by nemal byť o tom, aby si robili domáce úlohy a ticho sedeli na svojich miestach. Práve naopak, treba zohľadniť to, že vyučovanie pre nich už skončilo a pripraviť im príjemné prostredie, kde si môžu oddýchnuť, zrelaxovať, môžu tu robiť rôzne záujmové aktivity a v neposlednom rade si pripraviť aj spomínané úlohy. O svojich skúsenostiach a o tom, ako s deťmi tráviť čas v ŠKD, nám porozprávala Natália Števčeková, ktorá pôsobí ako vychovávateľka v jednej bratislavskej základnej škole.

Pôsobíte ako vychovávateľka v Spojenej škole Svätej Rodiny v Bratislave. Ako dlho ste na tejto škole a čo vás priviedlo k tejto práci?

Práca vychovávateľky, či akákoľvek práca s deťmi je podľa mňa poslaním. Je to práca, ktorú som vždy túžila robiť. Už počas štúdia na zdravotnej škole a praxe v nemocnici som najviac inklinovala k detským oddeleniam, kde sme okrem ošetrovateľskej starostlivosti vymýšľali malým pacientom rôzne aktivity, ktoré ich odpútavali od myšlienok na ich boľačky, zamestnávali ich a vypĺňali im voľný čas strávený na nemocničnom lôžku. Po skončení vysokej školy, odbor psychológia (zameranie edukačná psychológia) som na istý čas presedlala na problematiku HR – ľudských zdrojov, ale záujem o prácu s deťmi bol silnejší. Ukončila som DPŠ a získala spôsobilosť na vyučovanie disciplín psychológie na stredných školách. Zatiaľ však tento predmet neučím, pretože má nízku hodinovú dotáciu a je veľmi málo, respektíve žiadne ponuky na učiteľov psychológie. Istý čas som pracovala aj v škôlke a momentálne už rok pôsobím ako vychovávateľka na Spojenej škole Svätej Rodiny v Bratislave.

Čo všetko zahŕňa vaša práca? Ako vyzerá bežný pracovný deň vychovávateľky?

Celá moja práca je o deťoch - trávim s nimi svoj poobedný pracovný čas. Žiaci sa počas školského roka stávajú naozaj akoby mojimi deťmi, ich trieda je moje oddelenie a mám pocit, že sa už dokonale poznáme, že ma už ničím neprekvapia a to isté platí aj naopak. Deti presne vedia ako na mňa, čo na mňa zaberie, čo na mňa platí.

Práca v ŠKD má svoje špecifiká - je založená na dobrovoľnosti, záujmovosti a zaujímavosti. Musí byť pestrá a príťažlivá, aby deti zaujala a zároveň nesmie kopírovať vyučovacie metódy, čiže žiadny výklad, prepisovanie textov, skúšanie. Je potrebné prihliadať na skutočnosť, že žiakom už skončilo vyučovanie, čiže neočakávať od nich, že budú ticho sedieť v lavici, ale dostávajú voľnosť, ktorú je však nutné organizovať a riadiť. Pobyt v ŠKD musí zohľadňovať únavu žiakov po vyučovaní a obsahovať aktivity oddychové, relaxačné, rekreačné a regeneračné, plus záujmovú činnosť pozostávajúcu z rôznych oblastí výchovy podľa blokov, ako aj vzdelávaciu činnosť, počas ktorej si žiaci môžu robiť domáce úlohy. Toto všetko treba vtesnať do stanoveného rozvrhu. Zároveň musíme brať ohľad na heterogénnosť skupiny z pohľadu pohlavia, záujmov a počas poobedia aj na meniace sa počty žiakov, pretože niektoré deti odchádzajú na krúžky, v rôznych časoch domov a občas v rámci zastupovania kolegýň prichádzajú aj deti z iných tried.

Vo svojej práci bežne využívam poznatky zo sociálnej psychológie pri práci so skupinou, kde je potrebné dávať žiakom individuálny priestor na sebarealizáciu a zároveň musíme vedieť pracovať aj ako celá skupina.

S čím všetkým sa v rámci tohto stretávate? Myslím tým skôr prácu a komunikáciu so žiakmi. Je to práca s ľuďmi a určite prináša aj mnoho komplikovaných situácií. Sú aj také?

V rámci komunikácie s deťmi zastávam viaceré roly. V prvom rade fungujem ako manažér, pretože organizovanie činností vo veľkom kolektíve žiakov je dosť náročné. Ako psychológ sledujem správanie detí, ich duševné rozpoloženie, emócie, postoje, názory. Občas mám rolu policajta a vyšetrujem rôzne „priestupky a sťažnosti“ a dávam „odmeny a tresty“. Stane sa, že som aj zdravotník a ošetrujem drobné poranenia, no a prípadne robím medzi deťmi mediátora, či rozhodcu, atď.

Za najdôležitejší prvok komunikácie považujem autoritu vychovávateľa, pretože inak nastáva v triede chaos, ktorý neprospieva ani mojim nervom, ani pohode žiakov. Vychovávateľ môže byť žiakom kamarát, ale tí to nesmú zneužívať a musia poznať hranice.

Ako spolupracuje vychovávateľ na škole s ostatnými zamestnancami školy, s učiteľmi a rodičmi? Ako to vyzerá v praxi?

Vychovávateľka Natália Števčeková.

Neodmysliteľnou súčasťou vychovávateľského procesu je spolupráca s triednym učiteľom a rodičmi. Bez nej by to jednoducho nefungovalo. S triednou učiteľkou máme veľmi dobrý vzťah a sme v kontakte denne. Okrem toho, že spolu konzultujeme správanie detí a denné udalosti z triedy, tak máme aj spoločné aktivity, napr. robenie násteniek, pripravujeme triedne besiedky, chodíme spoločne na školské výlety, do ŠVP, atď. S rodičmi som taktiež v dennom - osobnom aj telefonickom kontakte.

Denne ste v kontakte so žiakmi. Zdôverujú sa vám so svojimi problémami?

Áno. Už aj takíto malí žiačikovia majú svoje problémy, starosti a boliestky, s ktorými sa chcú podeliť...

Ako vnímate ich problémy? Čo najčastejšie trápi dnešné deti?

Detská duša je úprimná a nepozná pretvárku. Ak vidím, že žiačik je ustarostený, utiahnutý, sama ho oslovím a snažím sa s ním porozprávať. V takýchto prípadoch mi prídu za vhod moje poznatky z psychológie. Snažím sa deťom poradiť, vysvetliť, niekedy im pomôže, že sa vyrozprávajú a hneď sú veselšie. Ak je vec zložitejšia, komunikujem s triednou učiteľkou a s rodičmi.

Utkvelo vám v pamäti niečo, čo bolo pri práci s deťmi výnimočné? Nejaká udalosť, spomienka, milá príhoda, ktorá bola niečím špeciálna?

Táto práca mi prináša úžasný pocit, keď viem deti nadchnúť. Denne ma dokážu očariť svojou fantáziou, keď napríklad polárnu žiaru premenujú na nočnú svitu. Je krásne, keď sa na vás vrhne kopa detí a žiaria im očká, keď vám povedia, ako ste im chýbali, keď ste boli chorá, keď vám k narodeninám urobia obraz, kde vám napíšu krásne vety a slová typu ".... ste najlepšia pani vycho", "máme Vás radi" a keď vám spoločne zarecitujú básničku alebo zaspievajú pesničku. V takých chvíľach som veľmi dojatá a pustím aj slzičku. A práve vtedy slová "byť učiteľom alebo vychovávateľom je poslanie" vôbec neznejú ako klišé.

Martina Baumann

Naučme deti programovať zábavnou formou – GalaxyCodr

Už malé deti sa môžu venovať programovaniu. Ako však začať s nimi pracovať? Pri menších deťoch musí stále platiť jedna dôležitá zásada – zábava! Žiakov by mala aktivita najmä baviť. A tak prišla nová interaktívna hra s názvom GalaxyCodr, ktorú môžu využívať učitelia informatiky na základných školách. Hra je vhodná už pre druhákov – tretiakov. Učitelia tak môžu obohatiť svoje hodiny o ďalšiu možnosť zábavnej formy vzdelávania.

Učitelia už absolvovali úvodné školenie v Bratislave

V pondelok 6. februára sa v Bratislave stretlo niekoľko učiteľov informatiky, aby sa zúčastnili zaujímavého worshopu GalaxyCodr. Na školení lektor predstavil novú vzdelávaciu hru, pomocou ktorej je možné učiť deti programovať hravou formou. Učitelia sa tak oboznámili s touto novinkou a možnosťami jej využitia priamo vo vyučovacom procese.

„Hra sa dá využívať pri práci s menšími deťmi, je vhodná už pre druhákov - tretiakov na prvom stupni," svorne odpovedali učitelia na otázku lektora počas prednášky. Skupinka učiteľov sa počas workshopu rozhovorila a ponúkla zopár svojich postrehov a názorov k odprezentovanej hre. Najviac učitelia používajú pri práci s deťmi na svojich hodinách napríklad programovacie prostredia Imagine Logo, Snap!, Scratch.

E-mail a žiaci

Ako je to napríklad s e-mailovým kontom u našich detí? Odkedy začínajú používať e-mailové schránky? Na prednáške sa všetci zhodli, že už tretiaci svoje e-mailové kontá majú, prípadne si ich zakladajú, keď ich potrebujú v rámci podobných hier na registráciu. Pripomenuli však, že prístup do e-mailu väčšinou kontrolujú aj samotní rodičia, ktorí sú oboznámení s tým, že ich dieťa využíva e-mail.

Deti v súčasnosti využívajú moderné technológie v škole, ale zároveň veľa času trávia na počítačoch a tabletoch aj doma. Práve preto prostredníctvom spomínanej hry by sa mohli deti viac dozvedieť o základoch programovania a zároveň sa pri tom zahrať.

Reakcie učiteľov

Učitelia počas prednášky vyplnili aj dotazník, v ktorom napísali svoju spätnú väzbu. V rámci školenia prebiehala živá diskusia medzi lektorom a učiteľmi. Tí ocenili napríklad to, že „hra podporuje predstavivosť a logické myslenie detí, pričom je to dobrý prostriedok na učenie základných algoritmických postupov. Tiež je dôležité, že sa deti motivujú súťažami." Niektorí vyzdvihli i to, že je v hre zahrnutá postupná náročnosť a obsah hry je náučný a dáva deťom zmysel.

Učitelia si tak vedia prestaviť, že by v budúcnosti GalaxyCodr využívali pri dlhodobej výučbe ako prehľadný a pútavý spôsob pre deti. Zhodujú sa v tom, že je potrebné na školách učiť aj zábavnejšou formou a využívať to, čo dnes deti zaujíma - moderné technológie.

Deti počas testovania novej interaktívnej hry GalaxyCoder.

Čo je GalaxyCodr?

Interaktívna vzdelávacia hra, vďaka ktorej sa zábavným spôsobom dieťa naučí algoritmické myslenia základné princípy programovania. Design galaxie pozostáva z 10 planét, kde na každej z nich sa hráč naučí niečo nové. Je určená pre deti od 7 rokov ako vstup do kreatívneho sveta informačných technológií.

Príbeh hry sa odohráva v roku x49 y576, keď po bežnom školskom vyučovaní sa kamaráti Tim a Spike z planéty Sandy vybrali hrať na svojich GalaxyBletoch. Ich plány im však prekazia zloduchovia z planéty Idustrial a puto nerozlučnej dvojice za použitia zákerného slizu behom pár sekúnd pretrhnú.

Vesmír je plný záhad a nezodpovedaných otázok. Môžete s nimi preskúmať jednu z tých najzaujímavejších galaxií, ktorá je plná magických planét, obyvateľov a výdobytkov fantázie.

Dieťa môže veľa experimentovať

Žiak dostáva možnosť skúšať a experimentovať tak, aby vyriešilo úlohu správne. Vďaka intuitívnosti prostredia je veľkou výhodou, že žiak dokáže pracovať samostatne.

Hra začína základnými algoritmami a postupne sa náročnosť riešenia úloh zvyšuje.

Cieľom je umiestniť bloky v správnom poradí, aby animovaná postavička hry nevybočila z dráhy a prišla do cieľa. Postupne hra prechádza do náročnejšej časti s témou konečného popakovania a prejde až do cyklu s neurčitým počtom opakovaní. Cieľom je zložiť riešenie úseku dráhy tak, aby ho program dokázal opakovať.

V poslednej časti vesmírneho dobrodružstva čakajú základy do vetvenia, kde sú použité jednoduché podmienky.

Ako vyučovať za pomoci Galaxy Codr?

GalaxyCodr je didaktický softvér pre rozvoj základov programovania, ktoré okrem zručnosti vytvorenia vlastného softvéru rozvíja u dieťaťa kreatívne myslenie a schopnosť riešiť vzniknuté problémy. Prostredie ponúka vizuálne programovanie, kedy príkazy sú v tvare blokov a samotný kód sa skladá spôsobom ťahaj a pusti.

Odmenou sú kartičky

Za každú správne splnenú úlohu na planéte dostáva hráč určitý počet bodov, ktorý sa napĺňa do kartičky. Keď sa kartička vyplní, zobrazí sa nový obyvateľ jednej z doposiaľ neprebádaných planét či dokonca galaxií.

Viac informácií nájdete na www.galaxycodr.com.

Kontakty
E-mail: info@galaxycodr.com
Infolinka: 0948 428 812

Martina Baumann

Učitelia informatiky počas bezplatného školenia v Bratislave.

Aj 2 % z vašich daní nám pomôžu pri tvorbe Učiteľských novín

Po prvýkrát sa uchádzame o vašu pomoc. Zákon vám umožňuje darovať 2 % z vašich daní z príjmov neziskovej organizácii, akou je aj naše občianske združenie Učiteľské noviny o.z. Pomôžte nám pri tvorbe Učiteľských novín tým, že nám venujete 2 % z vašich daní na rozvoj, prípravu, distribúciu Učiteľských novín do všetkých škôl na Slovensku a zároveň aj na prevádzku portálu www.ucn.sk. Darovaním časti svojej dane z príjmu podporíte našu činnosť. Údaje potrebné pre poskytnutie percenta dane:
• Právna forma: občianske združenie • Obchodné meno: Učiteľské noviny o.z. • Sídlo: Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava • IČO: 42 418 089 • DIČ: 21 20 297 146

Ďakujeme!

Súťaž KRÍŽOVKA - Vyhrajte KNIHU

Milan Hodža (1878 – 1944), slovenský politik, štátnik a publicista: "Žiak je ..."

Ámos, Ainos, Ik	dobre (slang.)	1	meno karikaturistu Lesyka	hrádza	podmienk. spojka		zachráň	pohyb lietadlom	2	grécky národný park a hora
náš kraj						výlučok očí				
bohatý sedliak						spievali (bás.) / seknutie				
	blato / zmija				lesklá tkanina / nula					
poľovačka				prenášaj / prach na pranie				holmium (zn.) / snívaj		
tiež			zášklb na tvári / ozn. diabet.				volanie o pomoc / choď, po rusky			
kto dedí						nuž, teda (slang.) / zámorská krajina				sťa
	zmes / rázovitá obec				obec na Považí / papagáj					
osobné zámeno				možno / zvuk				ruské jazero / ošatil		
komu patriaci			zábava / nemecké m. meno				mužské meno / domácke ž. meno			
obila kovom						kráča / povzdych				typ ruských lietadiel
základná tekutina					omnoho					
biblický prorok					chlapec (slang.)					

Pripravil: Slovenský zväz hádankárov a krížovkárov, www.szhk.sk Autor: V. Komanický

Správne vylúštenú krížovku nám pošlite do 5. marca 2017 na korešpondenčnú adresu redakcie:
Učiteľské noviny o.z.,
Lamačská cesta 8/A,
811 04 Bratislava.
Správne znenie tajničky môžete posielať aj na mailovú adresu redakcie:
redakcia@ucn.sk.

Do predmetu mailu uveďte
Súťaž KRÍŽOVKA

Zároveň uveďte aj vaše meno, priezvisko a korešpondenčnú adresu. Troch súťažiacich, ktorí pošlú správne znenie tajničky, odmeníme zaujímavými knižnými titulmi.
Výhercov uverejníme v nasledujúcom čísle Učiteľských novín.
Účasťou v súťaži dáva každý súťažiaci súhlas na uverejnenie a použitie svojich osobných údajov.
Správne znenie krížovky z novembrového čísla Učiteľských novín znie: **„Učíme sa pre život, nie pre školu.“**

Mená výhercov:

Peter Feja, Bziny
Eva Kutaková, Šaľa
Jarmila Kašubová, Rajec

Výhercom srdečne blahoželáme!

Angličtina na prvom stupni základných škôl

„V prvom rade je to obrovský posun od klasickej k modernejšej a zaujímavejšej forme výučby cudzieho jazyka. Vnímame tiež v značnej miere ako výhodu nahovorenie cvičení „native speakermi“. Napomáha to učiteľovi v tom, že žiaci počujú aj inú výslovnosť ako len „tú svoju“, resp. stále iba jedného vyučujúceho. Je to obohacujúce. Taktiež vidíme pozitívum v rámci prvého ročníka v zameraní sa naozaj iba na stránku vizualizácie a verbálneho prejavu. Slovná zásoba a texty sa lepšie takto dostávajú prirodzene žiakom do uší a pamäte, na čom vieme budovať vo vyšších ročníkoch. Žiaci majú možnosť pracovať s učebnicou prakticky kedykoľvek a kdekoľvek. Žiakov práca s učebnicou v zásade baví.“

Jana Imrová, učiteľka zo Základnej školy Ľudovíta Fullu v Košiciach, ktorá aktívne využíva hovoriace učebnice CLICK Interactive English vo vyučovacom procese

Učenie sa cudzieho jazyka je špecifické tým, že žiak sa učí jazyk, ktorý v bežnom živote nepoužíva, a preto **základný faktor prijatia takého učenia je vhodná motivácia. Z hľadiska motivácie je kľúčové žiaka zaujať.** Tu vstupuje na scénu učiteľ, obsah a forma. Nadväzné faktory ako napĺňanie potrieb žiaka, istota vo vlastné vedomosti alebo reálna využiteľnosť sú pre žiaka na prvom stupni základných škôl až sekundárne.

Učiteľ ako kľúčový subjekt pre zaujatie žiaka sa stáva „primárnou autoritou“ v školskom vzdelávaní. Ak sa podarí v žiakovi vybudovať kladný vzťah k vzdelávaniu ako procesu, tak žiak s radosťou prejde celým procesom výučby. Samozrejme výsledok u každého bude individuálny a bude vo veľkej miere závisieť od predpokladov žiaka a jeho vedomostnej kapacity. Teda nebudú všetci žiaci ovládať cudzí jazyk perfektne, ale každý žiak bude na maximálnej možnej úrovni. A to je to, čo učiteľ vie zabezpečiť. Žiak si z vyučovacej hodiny prinesie nielen kvalitný jazykový model, ale najmä potenciál pozitívneho vzťahu k danému cudziemu jazyku. Preto je dôležité, aby bol potenciál učiteľa cudzieho jazyka využitý v čo najväčšej miere.

Obsah vzdelávania na základných školách je regulovaný Štátnym vzdelávacím programom. Štátny vzdelávací program je záväzný dokument, ktorý stanovuje všeobecné ciele vzdelávania a kľúčové kompetencie, ku ktorým má vzdelávanie smerovať. Nástrojom pre učiteľa sa stáva učebnica, pracovný zošit, pracovné listy a iné pomocné učebné materiály. Ak chceme, aby ostal žiak hlavným záujmom vo výučbe cudzieho jazyka je nevyhnutné, aby učebné materiály rešpektovali samotného žiaka. Učebné materiály musia byť vytvorené s ohľadom na národné špecifiká a sociokultúrne podmienky. Učebnica by mala byť pre žiaka pripravená tak, aby ju od začiatku považoval za jeho vlastnú (témy, kresby, štýl). Národnostný aspekt, logicky, nemôže byť zohľadnený v cudzojazyčnej učebnici publikovanej celosvetovo (na Slovensku sa vo veľkej miere využívajú k výučbe anglického jazyka nadnárodné učebnice).

Forma výučby v súčasnej „tabletovo-internetovej dobe“ zohráva dôležitú úlohu. Radosť žiakov z učenia je možné dosiahnuť prostredníctvom hravých foriem učenia sa, zážitkového učenia, obhajovacích techník a personalizácie. Obzvlášť efektívnymi aktivitami v mladšom školskom veku sú cudzojazyčné pesničky, riekanky, rýmovačky, hry v kolektíve, pričom žiak sa aktívne zapája bez toho, aby hrozilo riziko strachu a obavy zo samostatného cudzojazyčného prehovoru. Individuálnu jazykovú produkciu žiaka je vhodné stimulovať prostredníctvom vizuálnych podnetov, na ktoré má reagovať. Toto všetko však je potrebné ešte podporiť „novými technológiami“, ktoré žiaka zaujmú a podporia jeho zvedavosť a radosť z učenia sa.

Ilustračné foto. *Zdroj: TASR/Štefan Puškáš*

Ilustračné foto. *Zdroj: TASR/Michal Svítok*

Odborníci sa zhodujú, že čím skôr sa začne s výučbou cudzieho jazyka, tým je väčšia šanca, že žiak dosiahne úroveň blížiacu sa rodenému hovoriacemu. Obdobie mladšieho školského veku je zároveň veľmi vhodné na rozvoj výslovnosti a intonácie. Žiaci v mladšom školskom veku by preto mali byť vystavení kontaktu s cudzím jazykom v čo najväčšej intenzite a rozmanitosti. Jednou z možností sú jazykové krúžky ponúkané na základných školách.

V tomto školskom roku sa do slovenských základných škôl dostala séria národnej učebnice angličtiny pre primárne vzdelávanie s odporúčacou doložkou ministerstva školstva pod názvom CLICK Interactive English 1 – 4, ktorá obsahuje interaktívne učebnice (Interactive pupil's book), pracovné zošity (Activity book), a pomocné učebné materiály v papierovej a digitálnej forme vrátane podrobnej metodickej príručky, ktorá je spracovaná v súlade so vzdelávacími a výkonovými štandardmi slovenského vzdelávacieho systému. Súčasťou tejto národnej učebnice je interaktívne pero (s nahrávkami rodených hovoriacich). Priložením pera na zodpovedajúce miesto v učebnici si žiak okamžite vypočuje zadanie úlohy, učebný text, slovnú zásobu, využitie jazykových štruktúr a následne si overí správne odpovede. Nenáročné a veľmi praktické použitie interaktívneho pera umožňuje žiakovi samostatne používať učebnicu aj doma vo svojom voľnom čase, čím sa podporuje a udržiava jeho záujem a vnútorná motivácia.

Zavedenie uvedených učebníc do výučby anglického jazyka je výrazným posunom vo vzdelávaní žiakov na prvom stupni zakladaných škôl. Pomáha nielen žiakom ale aj učiteľom zvládnuť proces výučby anglického jazyka s radosťou a pozoruhodným výsledkom. Taktiež umožňuje učiteľom odborne rásť. Zároveň je veľkou pomocou aj zavedenie výučby anglického jazyka formou krúžkovej činnosti realizovanej vlastnými učiteľmi školy s využitím hovoriacich učebníc CLICK a spracovaných metodík.

Vydavateľstvo týchto národných učebníc aktuálne ponúka školám a učiteľom anglického jazyka na prvom stupni možnosť otvoriť si od budúceho školského roku jazykový krúžok. Vydavateľstvo poskytuje plnú metodickú podporu, vrátane finančného odmeňovania učiteľov.

V prípade záujmu o zavedenie učebníc CLICK priamo do vyučovacieho procesu alebo o zriadenie pilotného krúžku anglického jazyka na vašej škole, prosím kontaktujte vydavateľstvo MarDur s.r.o. emailom na skoly@hovoriaceknihy.sk.

PaedDr. Martina Šipošová, PhD., PdF UK v Bratislave, Katedra anglického jazyka a literatúry

Zdroj: Prečo CLICK? Alebo ako prakticky aplikovať teóriu do slovenskej praxe?

Školské prírodné záhrady pomáhajú deťom aj učiteľom

Pod slovom „záhrada“ si človek zvykne predstaviť pekné a príjemné veci - oddych uprostred voňavých kvetov, chuť ovocia odtrhnutého zo stromu, pozorovanie vtákov a motýľov, radosť z detských hier v tajomných kútoch, alebo čaj z čerstvých liečivých bylín...

Avšak, koľko je u nás školských dvorov, ktoré spĺňajú takéto predstavy? Bežný školský dvor to sú zväčša vyasfaltované plochy s neprirodzene vykoseným trávnikom, nejaké to ihrisko, poprípade pár stromov. Chýba kúsok ozajstnej prírody, aspoň malé jazierko, jedlé a úžitkové rastliny, krása kvetinových záhonov, úkryty pre menšie deti, učebne v prírode, staré stromy, ihriská z prírodného materiálu. A toto všetko deťom naozaj chýba.

Na vyučovacích hodinách žiaci nemajú veľa možností ako spoznávať biodiverzitu, prírodné javy a procesy, ale aj pestrosť a krásu prírody. Len zriedka majú možnosť učiť sa v prírode a tak ju na vlastnej koži a svojimi zmyslami aj spoznávať. A pritom, práve takto získané poznatky sa deťom uložia ako pamäťové stopy na celý život.

Aká je situácia?

Učenie sa v prírode, o prírode a s prírodou - to je pre dnešné slovenské školy stále málo známy prístup. V ponímaní škôl často krát ide skôr biologické olympiády, Dni Zeme, Dni vody a výlety do prírody, ale bez poznávania krajiny, prírody a ekosystémov. Deti sa neučia “čítať prírodu”, nemajú možnosti a motivácie k tomu, aby ju spoznali, naučili sa o nej čo najviac, a najmä - aby k nej získali pozitívny vzťah, aby v nej zažili niečo, čo ich zmení.

Na väčšine škôl chýbajú ukážky konkrétnych ekosystémov a biotopov, ktoré by pedagógovia využívali aj ako prostredie pri vyučovaní tém, týkajúcich sa prírody a jej zložiek.

Podľa mnohých psychológov je pohyb v prírode pre vývoj detí absolútne kľúčový aj pri ich vzdelávaní. Deti pohybujúce sa v prírodnom prostredí majú oveľa lepšie vyvinutú motoriku, schopnosť logického úsudku a rýchleho rozhodovania a sú pokojnejšie. Pohyb v prírode u žiakov spôsobuje lepšie sústredenie, zlepšenie pamäti a potlačenie agresivity. Väčšina detí však vyrastá v interiéri, vo virtuálnej realite, bez kontaktu s prírodou. Školský dvor je tak jednou z mála príležitostí, ako deti dostať vonka, tak aby sa mohli doslova dotknúť prírody. A preto je najvyšší čas zmeniť školské dvory a pozemky na prírodné záhrady.

Hnutie za zmyslové vnímanie prírody žiakmi má vo svete dlhú tradíciu, v Čechách, Maďarsku či Rakúsku je využívanie prírodných záhrad vo vyučovaní stále obľúbenejšie a hovorí sa už o nich ako o fenoméne. Okrem vzdelávacej, výchovnej a relaxačnej funkcie majú prírodné záhrady totiž ešte jednu, dnes tak dôležitú funkciu – ako terapeutické prostredie, blahodárne pôsobiace na psychické a fyzické zdravie detí. Občianske združenie SOSNA sa už 25 rokov zameriava na environmentálnu výchovu a vzdelávanie. A našim najobľúbenejším programom sú práve Školské prírodné záhrady, o ktorých si teraz niečo povieme.

Čo sú to školské prírodné záhrady?

Je to harmonická symbióza ľudí a prírody, kedy sa žiaci a učitelia delia o spoločný priestor s prírodou. Je to prostredie, kde sú vytvorené malé ale životaschopné biotopy, kde deti môžu pozorovať živočíchy a ich život: napríklad jazierko, skalka pre plazy, hmyzie hotely, motýlie záhony, úkryty pre ježkov. Je to prostredie, kde sa deti dozvedia o jedlých a užitočných rastlinách, kde si môžu vypestovať svoju bazalku, mätu, paradajky alebo jahody a pocítiť, čo je to prirodzená zdravá chuť a vôňa. Je to prostredie, kde biotopy, záhony a zákutia, ale aj umelecké diela sú usporiadané s dôrazom na harmóniu a estetiku. Je to prostredie, kde sa deti učia, relaxujú, prežívajú dobrodružstvá, ale aj kultivujú.

Školské prírodné záhrady sú pre deti zdrojom poznatkov z prírody.

Prírodné jazierko ponúka relax a príjemné prostredie.

A ako to robíme?

Vychádzame z dlhoročnej skúsenosti, že pre vybudovanie dobrej školskej prírodnej záhrady je najdôležitejšie zapojiť deti a pedagógov a rodičov do dizajnu a tvorby. Ak sú deti priamo zapojené do procesu prípravy a tvorby svojho prostredia, je malá pravdepodobnosť, že ho potom budú ničiť. Pedagógovia zasa vedia, čo všetko by pozemok mal poskytovať, aby slúžil ako učebný priestor i učebná pomôcka. Rodičia pomôžu s manuálnymi prácami, pretože je veľmi dôležité, aby sa záhrada tvorila spoločnými silami, len vtedy bude aj dobre fungovať.

Druhou našou skúsenosťou je potreba systematického prístupu. K tvorbe a využitiu dvorov a ihrísk pristupujú školy väčšinou nekoncepčne. Zameriavajú sa na skrášľovanie a pozemok sa nárazovo dopĺňa o rôzne prvky (montované ihrisko, chodníky, lavičky) v závislosti od financií z projektov. Je len málo škôl, ktoré majú premyslený plán na postupné vybudovanie svojho pozemku tak, aby tvoril koncepčný, funkčný systém.

Tvorivé využitie miestneho prírodného materiálu (kmene stromov, lomový kameň, riečny štrk) ktorý je možné získať od rodičov a priaznivcov, v kombinácii s citlivým využitím odpadu (staré tehly, starý stavebný kameň, staré trámy z búranísk) je omnoho lacnejšie, ako neosobná „záhrada na kľúč“. Samozrejme, je tu potrebná manuálna pomoc rodičov, žiakov, pedagógov, no výsledok je naozaj jedinečný. Takáto záhrada je už nielen prírodná, ale aj komunitná, ktorá stmeľuje ľudí a poskytuje im priestor pre stretnutia a relax.

Kurzy dizajnu Školských prírodných záhrad

Našim najosvedčenejším prístupom je 3-denný kurz, na ktorom sa zúčastnia pedagógovia, žiaci a v ideálnom prípade aj rodičia. V úvodnej časti sa dozvedia o tom, ako pristupovať k návrhu prírodných záhrad, ako rozoznať vlastnosti a potenciály pozemku, ako rozčleniť pozemok na jednotlivé zóny, ako vytvárať logický a funkčný celok, ako využívať prírodné vzory vytvárajúce harmonické a estetické prostredie. Dozvedia sa, čo všetko je súčasťou záhrady. Napríklad biotopy, jazierko, vyvýšené záhony, prírodná učebňa, vŕbové úkryty, hmatové chodníky.

Ďalšia časť je už pracovná, účastníci sa rozdelia do skupín a s našou pomocou si vytvoria svoje návrhy na úpravu pozemkov. No a po prezentovaní a zhodnotení jednotlivých návrhov vytvoríme spoločne výsledný dizajn. Tento plán je najdôležitejším podkladom pre ďalšiu koncepčnú prácu, pretože škola už vie, že kam smeruje. A na záver, aby sa účastníci spoznali aj pri práci, sa vybuduje zvolená časť budúcej záhrady, napríklad bylinná špirála, jazierko alebo hmatový chodník. No a zvyšné prvky si už potom buduje škola, pod našim odborným dohľadom, tak ako to už bolo popísané – s miestnymi ľuďmi a z miestnych zdrojov.

Viac nájdete na stránke *www.sosna.sk.*

Štefan Szabó, Silvia Szabóová
Foto: SOSNA

EXPOLEDU – Štartuje nové súvislé vzdelávanie pre pedagógov

Zaujímajú vás aktuálne metodicko-didaktické trendy vo vašej vzdelávacej oblasti? Hľadáte inšpiráciu na cvičenia, aktivity a experimenty? Chceli by ste sa zlepšiť v riadení vyučovacej hodiny? Ak áno, zbystriť by mali pozornosť najmä učitelia prírodovedných predmetov.

Neustále vzdelávanie sa vo svojom odbore je nevyhnutným predpokladom úspešného a efektívneho vykonávania svojej práce. Školstvo nie je výnimkou... Vydavateľstvo EXPOL PEDAGOGIKA sa preto rozhodlo napomôcť pedagógom základných škôl, špeciálnych základných škôl, gymnázií a stredných odborných škôl v získavaní teoretických aj praktických poznatkov a od februára 2017 organizuje súvislé vzdelávanie pedagógov s názvom EXPOLEDU.

Čo je to EXPOLEDU?

EXPOLEDU je forma súvislého vzdelávania, ktoré organizuje vydavateľstvo EXPOL PEDAGOGIKA. Vzdelávanie vo forme nadväzujúcich seminárov je naplánované na celý rok 2017. Je zamerané na vzdelávaciu oblasť Človek a príroda – t. z., že pedagógovia sa môžu prihlásiť na semináre z biológie, chémie a fyziky. Semináre budú prebiehať v troch mestách – v Košiciach, Banskej Bystrici a v Bratislave, pričom lektorky budú účastníkov seminárov viesť od metodicko-didaktických trendov až k praktickým ukážkam experimentov, ktoré môžu vykonávať priamo so žiakmi na vyučovacích hodinách. V každom z uvedených miest sa uskutočnia tri semináre, na ktoré sa bude dať postupne počas roka prihlasovať na webovej stránke vydavateľstva EXPOL PEDAGOGIKA.

„Veľmi nás teší, že sa nám podarilo pre pedagógov zorganizovať takéto časovo aj obsahovo rozsiahle vzdelávanie. Nová forma vzdelávania v podobe bezplatných seminárov nie je len prejavom našej spolupatričnosti k školskému sektoru a záujmu vydavateľstva o spoluprácu so školami a pedagógmi pri zefektívňovaní výučby na Slovensku, ale aj vyjadrením vďaky a úcty k pedagógom, ktorí sa starajú o rozvoj vzdelania, výchovy a prírodovednej gramotnosti slovenských žiakov," vyjadrila sa na margo EXPOLEDU – súvislého vzdelávania – JUDr. Monika Fegyveres Oravská, konateľka vydavateľstva EXPOL PEDAGOGIKA.

Čo EXPOLEDU pedagógom ponúka?

- Teoretické aj praktické poznatky od lektoriek, ktoré sú odborníčky na danú vzdelávaciu oblasť,
- informácie o súčasných metodicko-didaktických trendoch vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda,
- námety a návody na praktické pokusy na hodinách,
- prezentácie zaujímavých experimentov,
- ukážky učebných materiálov, ktoré napomáhajú pri výučbe učiteľom aj žiakom,
- predstavenie vynoveného komunitného portálu pre učiteľov Školský portál, ktorý obsahuje množstvo benefitov pre učiteľov.

Súvislé vzdelávanie prináša viac

Semináre sú určené pre všetkých pedagógov, ktorí sa zaujímajú o aktuálne metodicko-didaktické

trendy vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda, hľadajú námety na aktivity a majú záujem zistiť, ako efektívne riadiť vyučovaciu hodinu prírodovedného predmetu. Jednotlivé semináre budú trvať vždy tri hodiny a viesť ich budú lektorky, ktoré sú odborníčky na biológiu, chémiu, resp. fyziku.

Semináre z biológie povedie PaedDr. Mária Uhereková, PhD., ktorá dlhé roky pôsobila ako učiteľka prírodopisu a chémie v základnej škole, v školskej inšpekcii vo viacerých funkčných a riadiacich pozíciách a súčasne v Slovenskej komisii Biologickej olympiády ako autorka a vedúca autorského kolektívu. Už 20 rokov sa venuje publikačnej činnosti ako autorka základných pedagogických dokumentov a učebných textov pre vyučovanie prírodopisu a biológie v ZŠ, odborných článkov v oblasti inovácie a vyučovania prírodopisu a biológie v ZŠ.

Semináre z chémie budú prebiehať pod taktovkou doc. RNDr. Márie Ganajovej, CSc., vysokoškolskej učiteľky, docentky v odbore Teória vyučovania chémie na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ v Košiciach, ktorá je vedúcou oddelenia Didaktiky chémie, garantkou študijného programu Učiteľstvo chémie v kombinácii v študijnom odbore Učiteľstvo akademických predmetov. V chemických seminároch ju bude alternovať RNDr. Helena Vicenová, predsedníčka správnej rady Združenia učiteľov chémie (ZUCH) a šéfredaktorka časopisu Dnešná škola – človek a príroda, autorka a spoluautorka učebníc chémie pre ZŠ a zodpovedajúce ročníky gymnázií s osemročným štúdiom.

Semináre z fyziky povedie doc. PaedDr. Klára Velmovská, PhD., ktorá pôsobí na Katedre teoretickej fyziky a didaktiky fyziky FMFI UK v Bratislave ako docentka na Oddelení didaktiky fyziky. Vo svojej práci sa venuje príprave budúcich učiteľov fyziky. Zameriava sa na rozvoj kritického myslenia žiakov.

„Touto formou vzdelávania by sme chceli pedagógom poskytnúť viac ako prinášajú len jednorazové školenia. Bezplatné semináre po stupne poskytnú metodológiu a súčasné trendy vo výučbe prírodovedných predmetov, teoretické poznatky, námety na experimenty, ale aj praktické ukážky aktivít, ktorými by sme radi ešte viac motivovali pedagógov k ich náročnej práci," dodala JUDr. Monika Fegyveres Oravská.

EXPOLEDU začína už vo februári

Súvislé vzdelávanie EXPOLEDU bude prebiehať vždy koncom mesiaca v jednotlivých mestách nasledovne:

- **Košice:** február, máj, október,
- **Banská Bystrica:** marec, jún, november,
- **Bratislava:** apríl, september, december.

Prihlasovanie bude otvorené vždy len do mesta, v ktorom sa budú konať najbližšie semináre. Aktuálne sa môžu učitelia prihlásiť na semináre do Košíc, ktoré sa budú konať v jednotlivé dni od 20. 2. 2017 do 22. 2. 2017. Každý deň konania semináru si môžu učitelia vybrať medzi seminárom, ktorý začína ráno (8:30 hod.) alebo poobede (13:30 hod.).

Jednotlivé semináre trvajú 3 hodiny a sú úplne zadarmo. Všetky podstatné informácie o seminároch aj s prihláškou nájdu učitelia na stránke www.expolpedagogika.sk

Nataša Navrátilová, RAABE

Absolventi a študenti VŠ majú možnosť nájsť si prácu počas PROFESIA DAYS 2017

Veľtrh príležitostí Profesia days je najobľúbenejšie a navštevovanejšie kariérne podujatie na Slovensku, kde sa každoročne zíde viac ako 20 000 záujemcov o nové pracovné príležitosti. Stretnutie kandidátov a zamestnávateľov na jednom mieste prináša obom stranám atraktívnu možnosť prezentovať sa, získať okamžitú spätnú väzbu a dozvedieť sa viac o firme aj o samotnom uchádzačovi. Podujatie organizuje spoločnosť Profesia, prevádzkovateľ najväčšieho slovenského jobportálu Profesia.sk.

Kandidáti sa tak môžu stretnúť priamo so svojim potencionálnym zamestnávateľom osobne. Nebude chýbať zaujímavý program a príjemná atmosféra.

Účastník si na Profesia days môže **nájsť prácu** (desiatky zamestnávateľov na jednom mieste), **otestovať sa** (osobnostné, jazykové, počítačové), **poradiť sa** (právna, jazyková, psychologická poradňa), **vylepšiť svoje CV** (Profesia stánok), **naučiť sa nové veci** (prednášky v Masterclass), **namotivovať sa a inšpirovať** (top spíkri na Hlavnom pódiu), **zabaviť sa** (vychytávky, fotosteny, mindball a i.), **spoznať zamestnávateľov NAŽIVO**

Podujatie je rozdelené do tematických zón:

Všeobecná zóna je najväčšia zóna veľtrhu, kde návštevníci objavia zahraničných a domácich vystavovateľov zo všetkých kútov Slovenska, TOP spíkrov na hlavnom pódiu, prednáškové a testovacie miestnosti. V stánku Profesia si uchádzači o prácu budú môcť priamo vytlačiť CV, spraviť profi fotku do životopisu či zabaviť sa pri mindballe.

Nebude chýbať **testovanie:** osobnostné, jazykové od Cut-e i počítačové o IT Learning Slovakia. Osobnostné testovanie sa bude realizovať aj formou gamefikácie, čo je riešenie, ktoré pomocou jednoduchej hry zisťuje, ako veľmi sa kandidát hodí na danú pozíciu. Pomôcť uchádzačom môže aj právna, jazyková, psychologická poradňa.

Súčasťou priestoru je aj **zóna Výroba**, ktorá sústreďuje zamestnávateľov z oblasti priemyslu a výroby, ktorí hľadajú zamestnancov s technickým vzdelaním.

Zóna Absolventi je špeciálne pripravená pre spoločnosti, ktoré potrebujú za spolupracovníkov študentov a čerstvých absolventov stredných a vysokých škôl. Každoročne priláka minimálne 5 000 mladých ambicióznych ľudí, ktorí iba vstupujú na pracovný trh a hľadajú si štartovaciu pozíciu. Pod taktovkou hlavného partnera zóny firmy AT&T absolventov čakajú konzultanti, ktorí im pomôžu s ich CV a poradia, ako sa pripraviť na prvý pohovor v živote. Zabaviť sa budú môcť s virtuálnou realitou, reacTable či pri stolnom futbale.

Zóna IT je rajom „ajťákov“. Návštevníci v nej nájdu TOP firmy z odvetvia, najnovšie technologické hračky, počítačové hry i cosplay girls. Odborný partner zóny, úspešný slovenský vzdelávací startup Learn2Code, pripravil na Profesia days 2017 štyri odborné workshopy. V zóne IT bude tento rok Code Aréna – zápas programátorov v klietke. Kód bude replikovaný na externý monitor otočený smerom k publiku, ktoré tak môže sledovať, čo robia jednotliví súťažiaci. Moderuje v komunite veľmi známy Roman Hraška aka Yablko. Pre veľkých fanúšikov počítačových hier chystá Profesia v spolupráci s Y-Games gaming zónu a súťaže o hráčske ceny.

Zóna Podnikaj patrí k tým, ktorí chcú na svojom koníčku či nápade zarábať, rozbehnúť vlastný biznis a nezostať len pri snívaní. Návštevníkov čakajú reálne príklade z praxe, odpovede na otázky, podnetné príbehy úspešných biznismenov a množstvo inšpirácie.

V zóne Bez hraníc nájdu ľudia so zdravotným znevýhodnením a ich príbuzní nielen rady ako sa uplatniť pracovnom trhu, ale aj informácie o ďalšom vzdelávaní, odbornej kvalifikácií, spoločenských a dobrovoľníckych aktivitách.

Ilustračné foto, zdroj: TASR/Martin Baumann

Pár rád na záver

Na podujatí treba vedieť zamestnávateľov zaujať. Spoločnosť upozorňuje aj na zopár rád predtým, ako prídete na veľtrh, preto je veľmi dôležité sa pekne obliecť, extravagancia na podujatie nepatrí, treba prísť v primeranom a vyžehlenom oblečení a pozitívne naladení. Taktiež odporúča sa pripraviť na pohovor, zistiť si čo najviac informácií o spoločnosti, pre ktorú chce kandidát pracovať. A v neposlednom rade si treba so sebou vziať čo najviac kópií svojho životopisu. ***(-red)***

Zdroj: Profesia

Sprav dieru do sveta
Profesia days
Veľtrh príležitostí
1.-2. marec 2017 | Incheba Expo Bratislava | Vstup zadarmo
Organizátor profesia
Generálny partner Volkswagen Slovakia
Exkluzívny partner EURES
Pod záštitou BRATISLAVA
Hlavný partner

Odchovanec Juventusu Turín zavítal medzi športovcov zo Šmeralky

Futbalovým sviatkom bola pre žiakov zo základnej školy na Šmeralovej ulici v Prešove návšteva odchovanca Juventusu Turín v škole. Nádejný futbalista Daniel Boloca zavítal medzi žiakov a spoločne sa porozprávali o futbale, jeho začiatkoch v drese Juventusu, ale i plánoch do budúcnosti.

Osemnásťročný futbalista Daniel Boloca začal hrať futbal ako desaťročný. Futbal pre neho od začiatku znamenal všetko. Zápasy sledoval v televízii, hral a rozprával sa o futbale s kamarátmi. Vytúžený sen sa mu splnil. Svojim talentom zaujal už v prvom zápase, ešte v drese amatérskeho klubu, keď vsietil sedem gólov! Sezóna začínajúceho futbalistu bola natoľko úspešná, že začal hrať v mládežníckom tíme Juventusu. V špičkovom klube prežil Daniel šesť rokov a precestoval mnoho krajín.

V rodnom Taliansku odohral Daniel Boloca množstvo zápasov proti domácim tímom a mládežníkom z Interu, Napoli, Milána, či Empoli. Mladý futbalista si zaspomínal na futbalové turné v Japonsku, kde ich privítali ako „najlepších futbalistov sveta“. Spomienky na Juventus oživil množstvom zážitkov z futbalových turnajov mládežníckych futbalových tímov. Navštívil Francúzsko, kde hrali proti mládežníkom zo St. Étienne a Lyonu, odohral aj zápas proti Sportingu Lisabon, hral v hlavnom meste Poľska – vo Varšave. Práve v poslednom spomínanom meste sa zúčastnil so spoluhráčmi zápasu dospelých Inter – Mníchov. Ako veľký fanúšik Interu si užíval výhru svojich a bol to pre neho veľký splnený sen. Zbierka trofejí futbalistu z Talianska je plná cenných ocenení i spomienok. Úspešným je aj Danielov brat – Gabriel, ktorý doteraz hráva za mládež Juventusu. Takmer 190 cm vysoký blondiak je fyzicky veľmi zdatný a má šancu uspieť i v prvej talianskej lige.

Veľkým zážitkom pre každého futbalistu je stretnutie so svojim idolom – futbalistom zvučného mena. Podarilo sa to i Danielovi, ktorý mal tú možnosť stretnúť sa s mnohými známymi futbalistami. Počas pôsobení v mládežníckom tíme Juventusu si vyskúšal tréningové zápasy (troch na troch), v ktorých si neraz zahral i s futbalovou hviezdou akou je Alvaro Morata. Dnes sú priateľmi a Morato sleduje Danielovu kariéru. Daniel hrá na poste stredopoliara a pred príchodom do Prešova pôsobil v Prahe. Aktuálne pôsobí v Prešove, kde sa cíti dobre a je veľmi spokojný. Samotné futbalové tréningy v Tatrane Prešov zhodnotil ako „podobné tým v Taliansku“. Všade je potrebná fyzická zdatnosť a taktiež technika a taktika, v ktorej vidí svoje prednosti. Pri otázke o slovenskej strave nezaváhal, označil ju za vynikajúcu a nemá s ňou absolútne žiaden problém.

Nádejný futbalista Daniel Boloca zavítal medzi žiakov na Šmeralovej ulici v Prešove.

Nádejný futbalista prezradil žiakom recept na úspech vo futbalovom svete, a to zamerať sa na fyzickú zdatnosť, techniku, a samozrejme vyhýbať sa mladíckym chybám či nerozvážnosti, ponocovaniu v podobe nočných diskoték i konzumácie alkoholu. „Vo futbale je dôležité nikdy sa nevzdávať a byť pripravený začínať od začiatku. „Veľmi dôležité je, aby futbalisti ovládali anglický jazyk“, dodal na konci stretnutia so žiakmi zo športových tried odchovanec Juventusu Daniel Boloca.

Danielovi držíme palce a ďakujeme za príjemný rozhovor so športovcami našej školy. Veríme, že jeho životný cieľ sa naplní a vo futbalovom svete o ňom bude ešte veľa počuť. ***Mgr. Ľuboš Lukáč***

Krajská súťaž Olympiády ľudských práv vo Vrábľoch

Dňa 8. februára sa uskutočnilo krajské kolo Olympiády ľudských práv na Gymnáziu vo Vrábľoch. Krajskej prehliadky tejto najprestížnejšej súťaže študentov gymnázií, stredných škôl a odborných učilíšť v oblasti presadzovania ľudských práv a budovania právneho vedomia mladých ľudí sa zúčastnilo 39 právne podkutých bojovníkov, ktorí ukázali, čo v nich je.

Cieľom Olympiády ľudských práv je atraktívnou formou naučiť mladých ľudí obhajovať a presadzovať rovnaké práva pre všetkých členov spoločnosti. Podporovať ich záujem spoznávať, uvedomovať si a rešpektovať kultúrnu rozmanitosť ľudskej spoločnosti. Ambíciou OĽP je upozorňovať na nebezpečenstvo rôznych foriem intolerancie, diskriminácie a rasizmu, umožniť mladým ľuďom vyjadriť svoj názor na usporiadanie spoločnosti a naučiť ich podieľať sa na procese vytvárania spoločnosti, v ktorej sú ľudské práva jej prirodzenou súčasťou. V neposlednom rade má táto súťaž ambíciu podporovať v mladých ľuďoch samostatnosť, tvorivosť a iniciatívu v občianskej, sociálnej a kultúrnej oblasti.

Súťaž využíva inovatívne a najmodernejšie prvky vzdelávania - rozvíja kreativitu, komunikačno-prezentačné zručnosti, argumentačné techniky, formovanie vlastného názoru mladých ľudí. Všetci súťažiaci preukázali pripravenosť a odborné vedomosti v oblasti ľudských práv, avšak víťazom v tejto súťaži nemôže byť každý. Prvé tri miesta obsadili - Petra Grznárová z Gymnázia v Topoľčanoch, Kristína Ježová z Gymnázia v Nových Zámkoch a Tomáš Rak z Gymnázia vo Vrábľoch. Teoretické vedomosti a praktické zručnosti študentov posudzovala porota zložená z odbornej špičky v oblasti ľudských práv v nitrianskom kraji. Osem najúspešnejších študentov postupuje do celoštátneho kola OĽP, ktoré sa bude konať v apríli v Modre.

Nosnou témou 19 ročníka OĽP je sloboda myslenia, svedomia, prejavu a vyznania v kontexte demokratického občianstva. Aj tento ročník ukázal, že študentom nie sú ľudské práva ľahostajné, a že patria do skupiny mladých ľudí, ktorí sú aktívnymi občanmi našej spoločnosti a záleží im na jej budúcnosti. Uvedomujú si, aké dôležité ľudské práva sú, a že sa im treba učiť tak, ako sa učíme čítať, písať a rozprávať.

Zuzana Mészárosová

Zážitkové čítanie v Rožňave

V dnešnej dobe jedným z najväčších problémov slovenských žiakov je zvládanie čitateľskej gramotnosti. S týmto problémom sa stretávame ako na základných školách, tak i na stredných a vysokých školách. Na Gymnázium P.J.Šafárika-P.J.Safárik Gimnázium v Rožňave sme sa preto rozhodli vypracovať projekt Erasmus + zameraný na zlepšenie čitateľských zručností RSP čitateľov (t.j. zdráhajúcich sa a slabých čitateľov) v spolupráci s Chorvátskom, Talianskom a Českou republikou.

Avšak okrem tohto projektu, sme sa rozhodli zapojiť žiakov našej školy do rôznych aktivít podporujúcich čitateľskú gramotnosť. Naším cieľom je zvýšenie motivácie žiakov a ich nasmerovanie k čítaniu. Prvým krokom, ktorý sme urobili, bolo vytvorenie dotazníka pre žiakov našej školy, kde sme sa zaujímali o ich postoj k čítaniu, o ich záujem, resp. nezáujem o knihy. Na základe výsledkov dotazníka sme sa rozhodli zaujať žiakov rôznymi aktivitami. Na chodby našej školy pribudli nezvyčajné plagáty s úryvkami z rôznych kníh, a to v slovenskom aj v anglickom jazyku. Týmto sme odštartovali súťaž, ktorú sme nazvali WALL READING alebo ZÁŽITKOVÉ ČÍTANIE. Súťaž bude prebiehať do 19.6.2017 a bude mať tri kolá. Úlohou žiakov je prečítať si úryvky z kníh a na stránke školy sú zverejnené linky na jednotlivé úryvky, kde sú otázky týkajúce sa týchto úryvkov. Žiaci ich môžu vypracovávať postupne. Na konci školského roka po zapojení sa buď do slovenskej alebo do anglickej verzie súťaže, bude najlepší čitateľ odmenený e-čítačkou alebo tabletom.

V decembri sme realizovali burzu kníh. Žiaci na burzu priniesli svoje knihy, ktoré už prečítali a chcú ich ponúknuť svojim spolužiakom. Takto si počas celého mesiaca mohli žiaci vzájomne knihy vymieňať.

15.decembra mohli žiaci našej školy zažiť netradičný deň v tzv. čajovni. Tento deň bol bilingválny a zasvätili sme ho knihe Zlodejka kníh. V úvode sme prečítaním krátkej ukážky v slovenskom jazyku následne ďalšej ukážky v anglickom jazyku predstavili knihu, oboznámili sme sa s autorom knihy a aj s historickými udalosťami obdobia, v ktorom sa dej knihy odohráva. Následne žiaci dostali ukážky z knihy (dve kapitoly) v slovenskom jazyku spolu s pracovným listom. Ich úlohou bolo tiché čítanie a následne práca s textom. Potom nasledovalo čítanie ďalších ukážok a práca s nimi v anglickom jazyku. V závere sa ukážky z knihy porovnali s ukážkami z filmu. Počas celého dňa sa samozrejme podával čaj a čajové sušienky. Nakoľko sa táto aktivita žiakom veľmi páčila, rozhodli sme sa ju organizovať každé dva mesiace.

Na Gymnázium P.J.Šafárika v Rožňave vypracovali projekt Erasmus + zameraný na zlepšenie čitateľských zručností RSP čitateľov.

Aktuálne spolu so žiakmi zakladáme blog, kde sa študenti budú môcť podeliť o svoje čitateľské zážitky z prečítaných kníh a kde budú môcť diskutovať o nich a vyberať si knihy aj na základe odporúčaní svojich spolužiakov. Veríme, že sa nám podarí prehĺbiť záujem žiakov o čítanie a následne tak zvýšiť úroveň čitateľskej gramotnosti.

Eva Szanyiová
Gymnázium P. J. Šafárika v Rožňave

Inšpirácia pre všetkých mladých športovcov

Dňa 25.1.2017 sa v Lučenci na Základnej škole Ladislava Novomeského konala beseda s olympijským víťazom z Ria de Janeiro v disciplíne chôdza na 50 kilometrov, s Matejom Tóthom. Študenti našej školy - SPŠ stavebnej Oskara Winklera mali tú česť vidieť a vypočuť si olympijského víťaza naživo.

Mňa osobne ako aktívneho športovca zaujal jeho životný príbeh.

Matej Tóth, rodák z Nitry, sa začal venovať atletike ako piatak na škole, vtedy ešte s osemročným vyučovacím programom. S atletikou začínal všeobecne vo všetkých disciplínach. Šli mu najmä behy na dlhé trate, ako 1000 m a 1500 m. Ako siedmak sa dostal ku chôdzi. Na súťaži skončil na druhom mieste a tak sa jeho učiteľ za neho prihovoril u trénera Petra Mečiara. Tréner mu nedával veľké nádeje - nemal na to postavu, technika nebola tiež bohviečo, ako povedal Matej. Ale dal mu šancu, napísal mu tréningový denník a Matej ho do bodky splnil. A tak pán Mečiar videl, že je pracant a že má potenciál. Pod jeho vedením začali prichádzať výsledky. Prvým väčším bolo ôsme miesto na Majstrovstvách sveta do sedemnásť rokov.

Snom Mateja bolo dostať sa do Dukly, čo sa mu ako dvadsaťročnému podarilo a pod vedením trénera Jozefa Benčíka sa o rok neskôr zúčastnil na olympijských hrách.

Ako nám sám povedal, za svoju doterajšiu kariéru chodca má nachodené okolo 93 000 kilometrov a zodral viac ako 200 párov botasiek - čo sú úctyhodné čísla.

Ďalej mi už ostáva len poďakovať mu, že si našiel čas aj napriek nabitému programu a že sa s nami podelil o skúsenosti, zážitky a dal nám rady do športového života. A ponaučenie: motiváciou nemajú byť získané medaily a diplomy z podujatí, ale posúvanie seba samého vpred.

Najväčšie úspechy Mateja Tótha – inšpirácia pre všetkých mladých športovcov:

Peking 2008

Na letných olympijských hrách 2008 skončil na 26. mieste časom 1:23:17 hod.

Berlín 2009

Na MS v atletike v Berlíne skončil na dvadsaťkilometrovej trati na 9. mieste, v čase 1:21:13, na päťdesiatkilometrovej trati na 10. mieste v čase 3:48:35 h.

Chihuahua 2010

Na svetovom pohári v chôdzi v Chihuahue (Mexiko) zvíťazil na 50 km časom 3:53:30 h. V histórii je po Jozefovi Pribilincovi druhý Slovák, ktorému sa to podarilo.

Daegu 2011

Na majstrovstvách sveta v atletike v Tägu obsadil na 20 km trati 14. miesto s časom 1:22:55 h.

Londýn 2012

Na LOH 2012 v Londýne skončil na 8. mieste časom 3:41:24 h. Následne sa posunul na 5. miesto pre dopingové nálezy 3 chodcov pred ním.

Moskva 2013

Na Majstrovstvách sveta v atletike v Moskve 2013 na 50 km trati dosiahol 5. miesto, s časom 3:41:07 h si tak vylepšil svoje sezónne maximum.

Zürich 2014

Na Majstrovstvách Európy v atletike v Zürichu 2014 získal striebornú medailu v novom slovenskom rekorde 3:36:21 h.

Peking 2015

1. miesto na MS v Pekingu časom 3:40:32 h. Tóth vybojoval pre slovenskú atletiku premiérovú zlatú medailu na majstrovstvách sveta v ére samostatnosti. V marci tohto roku taktiež vytvoril nový slovenský rekord a tretí najlepší čas histórie v chôdzi na 50 km časom 3:34:38 h v Dudinciach.

Rio de Janeiro 2016

Na olympijských hrách 2016 v Riu de Janeiro získal zlatú medailu časom 3:40:58 h, bola to prvá olympijská medaila v atletike pre Slovensko v ére samostatnosti a zároveň prvá zlatá olympijská medaila pre Slovensko v inom športe ako vo vodnom slalome. Matej, ďakujeme!

Michal Mojžiš, IV. S

Giganty ľadovej doby v Slovenskom národnom múzeu

Výstava vyhynutých zvierat v skutočnej veľkosti

Slovenské národné múzeum-Prírodovedné múzeum v spolupráci so spoločnosťou Giganti s. r. o. otvára výstavu trojrozmerných rekonštrukcií gigantických živočíchov, ktoré žili v rôznych častiach našej planéty pred desiatkami až stovkami tisíc rokov. Výstavný projekt Giganty ľadovej doby bude pre verejnosť prístupný v sídelnej budove SNM na Vajanského nábreží 2 v Bratislave od 18. februára do 18. júna 2017.

Výstava návštevníkov zavedie do obdobia starších štvrtohôr (pleistocénu). Štvrtohory sú najmladším obdobím v dejinách Zeme – začali pred 2,8 miliónmi rokov a trvajú dodnes. Pleistocén, ich staršia časť, bolo veľmi dynamické obdobie, keď sa na našej planéte periodicky striedali výrazne chladné, suché obdobia (ľadové doby) s teplými, vlhšími obdobiami (medziľadové doby). Klimatické zmeny mali vplyv aj na spoločenstvá rastlín a živočíchov, ktoré sa prispôsobili novej klíme alebo vyhynuli, či migrovali do priaznivejších oblastí.

Výstava prezentuje unikátne modely 16 druhov obrovských živočíchov, ktoré žili v období pleistocénu a väčšina z nich v jeho závere, asi pred 11 500 rokmi, vyhynula. Jedine dva druhy – pratur a vták moa prežili až do mladších štvrtohôr – holocénu a vymreli až začiatkom 17. storočia.

Okrem všeobecne známych cicavcov, ako napríklad mamut srstnatý, nosorožec srstnatý, medveď jaskynný a iné, ktoré žili v našich zemepisných šírkach, sa predstavia aj menej známe, napríklad obrovský bobor, ktorý žil v Severnej Amerike, alebo juhoamerický leňoch a pásavec a iné. Jediný predstavený živočích, ktorý nepatrí do triedy cicavcov, je obrovský vták moa rodu Dinornis, ktorý žil na Novom Zélande.

Modely ohromujú nielen veľkosťou, ale aj realistickým stvárnením vyhynutých obrov. Záujemcom sa naskytne jedinečná možnosť pozrieť si zvieratá z bezprostrednej blízkosti a zoznámiť sa nielen s ich skutočným vzhľadom, ale aj so spôsobom života. Celkom 18 modelov vyhynutých zvierat v skutočnej veľkosti bolo vytvorených v súlade s najnovšími vedeckými poznatkami.

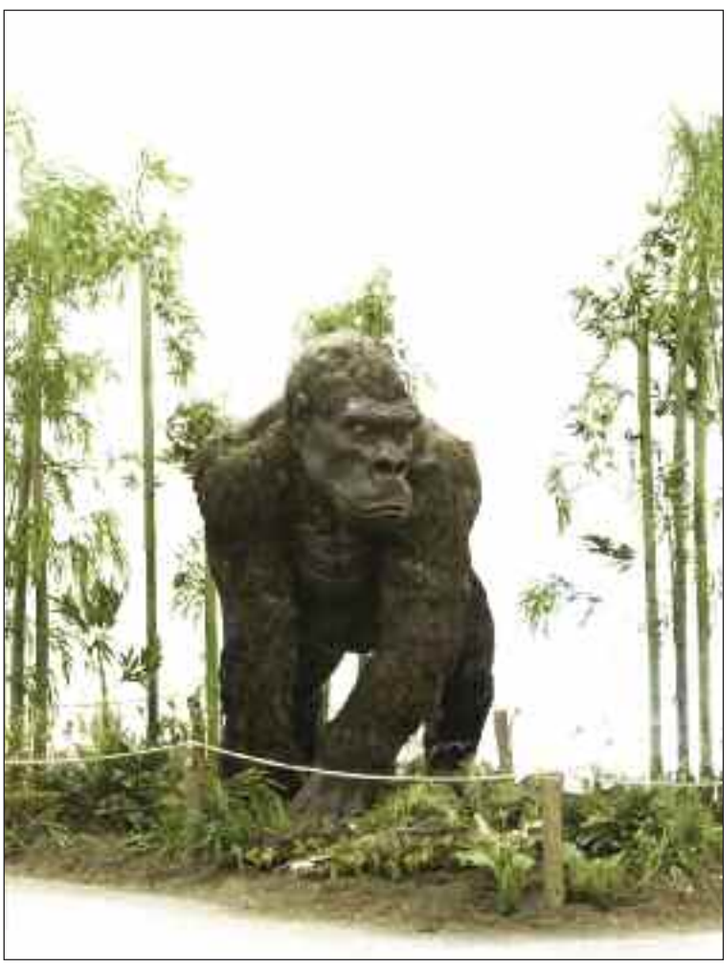

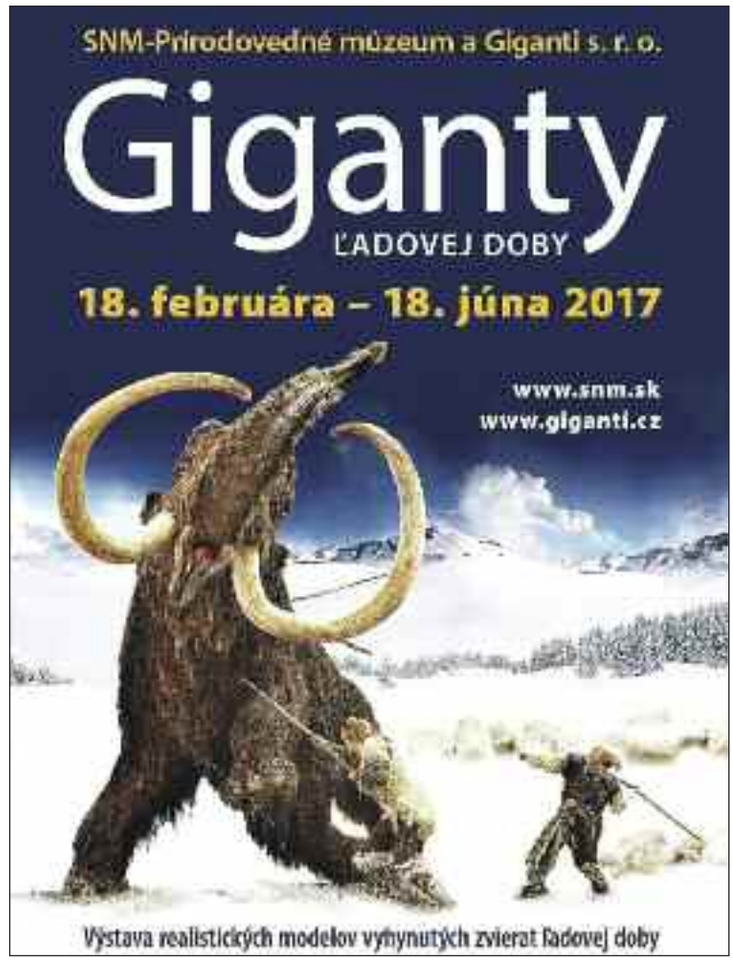

Sú výsledkom úspešnej spolupráce českých výtvarníkov a paleontológov v produkcii spoločnosti Giganti s. r. o., ktorá sa špecializuje na tvorbu vedecky a výtvarne reálnych modelov pravekých živočíchov. Vystavená kolekcia trojrozmerných rekonštrukcií pleistocénnych obrích cicavcov je najväčším súborom tohto druhu v strednej Európe a mala dosiaľ veľký úspech v mnohých krajinách.

Viac informácií nájdete na www.snm.sk.

Vyhrajte voľné vstupenky

Cena: 3 x 2 voľné vstupy
Termín: 15. marca 2017
Traja šťastní výhercovia získajú 2 vstupenky na výstavu Giganty ľadovej doby. Podmienkou súťaže je poslať správnu odpoveď na nasledujúcu otázku: Ako sa volal vták, ktorý žil na Novom Zélande? Správna odpoveď je ukrytá v článku.
Odpovede posielajte na adresu redakcia@ucn.sk, do predmetu uveďte SÚŤAŽ-Výstava (e-maily, ktoré nebudú takto označené v predmete, žiaľ, nebudú zaradené do súťaže).
Prajeme všetkým veľa šťastia!

Univerzita Komenského a Slovenská technická univerzita v Bratislave spojili sily na zlepšenie vzdelávania a vedy

Spoločné laboratóriá, výskumné tímy a študijné programy pre najlepších študentov. To všetko ponúkne projekt Accord (Advancing university capacity and competence in research, development and innovation/ Zlepšenie univerzitných kapacít a kompetencií vo výskume, vývoji a inováciách). Projekt je súčasťou finančného plánu Operačného programu Výskum a inovácie, ktorý schválila vláda SR a Európska komisia. Univerzita Komenského a Slovenská technická univerzita (STU) v Bratislave 8. februára spoločne predložili štúdiu uskutočniteľnosti projektu s takmer desiatkou analýz Európskej komisii prostredníctvom agentúry Jaspers a Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR. Projekt podlieha ešte schváleniu Európskou komisiou v Bruseli.

S Jaspers univerzity spolupracovali už pri príprave projektu. Jaspers spája odborníkov Európskej komisie, Európskej investičnej banky a Európskej banky pre obnovu a rozvoj a pomáha členským krajinám pri príprave veľkých, nosných projektov. Projekt bratislavských univerzít je prvým takýmto projektom na Slovensku v oblasti vedy a výskumu.

Univerzita Komenského a Slovenská technická univerzita v Bratislave, najväčšie a výskumne najsilnejšie slovenské univerzity, chcú podľa Settey Hajdúchovej spolupracovať v troch kľúčových oblastiach výskumu a vzdelávania, a to v oblasti informačných a komunikačných technológií, biotechnológií a v materiálovom výskume. Projekt rozvíja vybrané oblasti národnej stratégie inteligentnej špecializácie výskumu a vývoja. Zameriava sa najmä na oblasť kybernetickej bezpečnosti, webovo orientované technológie, riadenie v priemysle, na progresívne materiály a nanotechnológie či oblasti molekulárnej a štrukturálnej biológie, genomiky, environmentálnej chémie a biotechnológie. "Spájanie síl vo výskume je trend v Európe aj vo svete. Je to cesta, ako môže krajina vytvoriť väčšie a silnejšie vedecké tímy, ktoré sú schopné výrazne sa zapájať do medzinárodného výskumu a byť zdrojom inovácií pre domáci priemysel. Atraktívne podmienky na vzdelávanie a výskum sú v neposlednom rade nástrojom, ktorý dokáže udržať na Slovensku talentovaných mladých ľudí a pritiahnuť vedcov zo zahraničia," konštatuje sa v tlačovej správe.

Ilustračné foto. *Zdroj: TASR/Lukáš Grinaj*

Projekt Accord má aj ekologický aspekt. V pláne je totiž obnova univerzitných budov v Mlynskej doline a v centre hlavného mesta, ktorá výrazne zníži emisie skleníkových plynov. Počíta sa s modernizáciou výskumných a vzdelávacích priestorov a potrebnej techniky. Ako dodala manažérka pre komunikáciu STU, v Bratislave je sústredená polovica výskumnej kapacity Slovenska a vedci v hlavnom meste sú autormi 70 percent všetkých vedeckých výstupov v kľúčových vedeckých databázach. Výrazný podiel pritom majú na tomto výkone univerzity. V Bratislave sa tiež sústredí viac ako tretina vysokoškolákov Slovenska, pričom sú medzi nimi zastúpené všetky regióny. Len na Univerzite Komenského a Slovenskej technickej univerzite dnes študuje 24 percent všetkých vysokoškolákov v krajine.

Zdroj: SITA

UP v Olomouci má dobrú skúsenosť so slovenskými študentmi, chce ďalších

Študenti a pedagógovia Gymnázia Bilíkova v bratislavskej Dúbravke privítali 18. januára návštevu z Olomouca. Zástupcovia tamojšej Univerzity Palackého (UP) prišli stredoškolákom predstaviť možnosti vysokoškolského štúdia v metropole Hané.

Rektor druhej najstaršej vysokej školy v Českej republike Jaroslav Miller uviedol, že olomoucká univerzita neustále verí v československú spojitosť, no priznal, že motívom návštevy je tiež záujem univerzity neustále skvalitňovať svoju vedecko-výskumnú činnosť. "Kvalita vedy a výskumu sa odvíja od ľudí, ktorí ju robia, preto máme záujme o tých najlepších a najmotivovanejších študentov," vysvetlil Miller a zdôraznil, že v tejto súvislosti je záujem o potenciálnych študentov zo Slovenska cielený.

"Na našej univerzite v súčasnosti študuje približne 1300 slovenských študentov a máme s nimi tie najlepšie skúsenosti, podľa našich štatistík patria medzi 20 až 30 percent tých najlepších študentov, ktorých máme," informoval.

„Čím viac takýchto študentov zo Slovenska bude, tým väčší konkurenčný tlak bude aj na českých študentov, čo v konečnom dôsledku bude mať pozitívny efekt pre kvalitu celej univerzity," skonštatoval rektor UP.

Na snímke vpravo rektor Univerzity Palackého v Olomouci Jaroslav Miller a vľavo riaditeľ Gymnázia na Bilíkovej ulici v Bratislave Ján Dančík počas návštevy a prezentácie delegácie Univerzity Palackého v Bratislave. *Zdroj: TASR/Martin Baumann*

Gymnazistom z Bilíkovej porozprávali o svojich skúsenostiach i viacerí slovenskí študenti, ktorí UP navštevujú. Máriu Lednickú z Rajca, poslucháčku tretieho ročníka odboru fyzioterapia na Fakulte zdravotníckych vied UP, zlákali do Olomouca najmä dobré referencie na kvalitu výučby.

"Takisto i perspektíva uplatnenia, ktorú absolventi tohto odboru na olomouckej univerzite majú," priznala.

Budúca právnička Oľga Tarabová túžila študovať v zahraničí, no zároveň byť blízko domova. Olomoucká univerzita bola pre ňu preto jasnou voľbou.

"Dôvodom však bolo i to, že právo sa v Českej republike vyučuje inak ako na Slovensku, na našej fakulte oceňujem, že pred dejinami práva sa preferujú skôr praktické predmety, v rámci občianskeho či trestného práva," uviedla.

Návštevu v Bratislave zorganizovala UP Olomouc v spolupráci s Veľvyslanectvom Českej republiky v Bratislave. Súčasťou návštevy je dnes popoludní i položenie kytice k pomníku Františka Palackého. Zástupcovia olomouckej univerzity si tak pripomenú osobnosť historika, po ktorom univerzita nesie meno a ktorý v Bratislave, rovnako tak i v Trenčíne, študoval.

Zdroj: TASR

STU vstupuje do európskeho technologického inštitútu

Slovenská technická univerzita sa stala členom Európskeho inštitútu pre inovácie a technológie v oblasti surovín a materiálov EIT Raw Materials. Rektor STU Robert Redhammer tvrdí, že prijatie do európskeho technologického inštitútu vníma ako uznanie kvality vzdelávania a výskumu univerzity prestížnou vedecko-inovačnou komunitou v oblasti materiálového výskumu.

„Študenti aučitelia získavajú ďalšie možnosti zapájať sa do svetového výskumu v spolupráci s najdôležitejšími firmami a výskumnými inštitúciami v Európe. Získavajú prístup do ďalších medzinárodných projektov aj ďalšie možnosti absolvovať štúdium alebo jeho časť na prestížnych pracoviskách v zahraničí. Je to prijatie do európskeho elitného klubu technických univerzít," uviedol Redhammer.

Európsky inštitút pre inovácie a technológie založila Európska komisia vroku 2008. Postupne vytvoril niekoľko Centier pre vzdelávanie a inovácie zameraných na klímu, zdravotníctvo, informačné technológie a vroku 2014 aj na oblasť surovín a materiálov. Dôraz kladie na spojenie výskumu, vzdelávania apraxe. Členmi sú teda vedecké inštitúcie, univerzity aj podniky. Členom ponúka možnosť zapojiť sa do výskumu na základe výziev, ale aj stáže či kratšie študijné aj doktorandské pobyty.

EIT Raw Materials sa zameriava na suroviny a materiály v celom procese, čiže od prieskumu a ťažby, cez spracovanie, recyklovanie, až po nahrádzanie nerastných surovín novými materiálmi, ktoré získajú na základe výskumu v oblasti chémie. Cieľom je znižovanie závislosti európskeho spracovateľského priemyslu od dodávok zo zahraničia, posilnenie konkurencieschopnosti prostredníctvom nových a udržateľných technológií a zušľachťovania minerálov, recyklácie produktov a nahrádzaním kritických surovín vo výrobe.

STU uvádza, že univerzita a jej fakulty spolupracujú so stovkami výskumných organizácií vo svete. Vedcom a študentom to uľahčuje získavanie nových vedeckých poznatkov či zložitých technických riešení. „Sieťovanie so svetovými vedeckými tímami je v súčasnosti kľúčové pre úspech vo výskume. Napríklad, minulý rok sa Slovensko stalo partnerom Európskej vesmírnej agentúry ESA. Univerzity, študenti a firmy získali šancu zapájať sa do tendrov a grantov ESA. Slovenská technická univerzita dnes už realizuje niekoľko vesmírnych výskumných projektov, napríklad hľadá nový koncept získavania elektrickej energie z alfa častíc prítomných vo vesmíre," uvádza Settey Hajdúchová.

Zdroj: SITA

STU
SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

Fakulta humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity má 20 rokov

Pri príležitosti 20. výročia založenia Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity (FHPV PU) v Prešove jej vedenie ocenilo tých, ktorí sa pričinili o jej rozvoj. Slávnostný akt sa konal v historickej budove Divadla Jonáša Záborského v Prešove, na ktorom dekan fakulty René Matlovič odovzdal zlatú, striebornú a bronzovú medailu, ako aj ďakovné listy osobnostiam, ktoré sa zaslúžili o dlhoročný prínos pre rozvoj výskumu a vzdelávania v odboroch biológia, ekológia, geografia, aplikovaná geoinformatika, fyzika, matematika, technika a pedagogika. Podujatie sa konalo v druhej polovici januára, informoval tajomník fakulty Tomáš Burger.

Medzi ocenenými zlatou medailou boli predseda Prešovského samosprávneho kraja a predseda Správnej rady PU Peter Chudík a rektor PU Peter Kónya.

Dekan fakulty Matlovič ocenil zlatou medailou aj svojich predchodcov, bývalých dekanov Ivana Bernasovského a Nadeždu Krajčovú, ako aj riaditeľa Ústavu pedagogiky, andragogiky a psychológie Igora Kominarca. Ďalší významní pracovníci dostali strieborné a bronzové medaily a ďakovné listy dekana. Matlovič sa poďakoval za spoluprácu aj dekanom partnerských fakúlt.

Na FHPV študuje spolu 1073 študentov.

Počas uplynulých rokov štúdium na fakulte úspešne ukončilo 10.619 absolventov. Najtalentovanejší a najpracovitejší sa dokázali uplatniť aj v náročnej konkurencii. Jednou z nich je i mladá vedkyňa z katedry biológie, ktorá ako jediná zo Slovenska získala výskumný projekt v rámci programu pre výskum a inovácie s názvom HORIZONT 2020 a dnes sa venuje výskumu v oblasti farmakológie na univerzite v Miláne.

Úspešní absolventi fakulty získavajú značný potenciál na trhu práce alebo vo vlastnom podnikaní. Fakulta sa popri tradičnej orientácii na prípravu budúcich učiteľov zameriava aj na rozvoj technických odborov a ako jediná v rámci PU má už druhý rok akreditovaný inžiniersky študijný program. Úspešne sa podieľa i na presune poznatkov do praxe, o čom svedčí aj podiel na získaní prvého patentu na univerzite, ktorý bol výskumníkom udelený za originálnu technológiu izolácie prírodných látok z plodov liečivých rastlín s uplatnením vo farmaceutickom priemysle.

FHPV sa profiluje ako jedna z TOP fakúlt na Slovensku, čo potvrdzuje prvé miesto v hodnotení Akademickej rankingovej a ratingovej agentúry (ARRA).

Zdroj: TASR

UK v Bratislave má nové logo k 100. výročiu, navrhol ho študent Štefan Kukla

Víťazom súťaže o vytvorenie loga k 100. výročiu založenia Univerzity Komenského (UK) v Bratislave sa stal návrh študenta Filozofickej fakulty UK Štefana Kuklu. TASR o tom informovala vedúca oddelenia vzťahov s verejnosťou Univerzity Komenského Andrea Földváryová.

Do súťaže sa zapojilo 239 študentov, ktorí predložili spolu 568 návrhov. Súťaž bola určená pre všetkých študentov UK bez ohľadu na stupeň a formu štúdia. Odborná komisia na čele s rektorom UK Karolom Mičietom tak na konci roka 2016 posudzovala viac ako 700 študentských prác.

"Logo dáva dôraz na ľahkú zapamätateľnosť a čitateľnosť. Spojenie tradícií a zároveň nových moderných postupov vyjadruje číslica 100 vytvorená v mierne futuristickom obale," uvádza autor víťazného návrhu, študent informačných štúdií Štefan Kukla. Víťaz získal finančnú odmenu 1000 eur.

"Tak, ako je Univerzita Komenského reprezentatívnym symbolom univerzitného výskumu a vysokoškolského vzdelávania na Slovensku, verím, že aj logo k 100. výročiu jej založenia sa stane reprezentatívnym symbolom osláv našej univerzitnej storočnice," uviedol rektor UK.

Zdroj: TASR

Víťazné logo Univerzity Komenského. *Zdroj: TASR/UK*

Mengeleho dievča - alebo Aj budúci stavbári a geodeti radi čítajú

Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu, 27. január 2017, bol pre mnohých mladých ľudí v Lučenci nezabudnuteľný. Poďakovanie patrí rodáčke z Lučenca – redaktorke a spisovateľke Veronike Homolovej Tóthovej, Novohradskej knižnici v Lučenci a Mestskému úradu v Lučenci.

„Všetko to začalo tým, že tí, ktorí bývali na hlavných uliciach, museli sa vysťahovať do vedľajšej ulice...“. To sú slová pani Violy Stern Fischerovej o tom, ako v Lučenci počas druhej svetovej vojny začali budovať židovské geto.

Po pripojení Lučenca v roku 1938 k Maďarsku to vyzeralo pre Židov žijúcich v tomto meste relatívne nádejne. Síce sa im nežilo ľahko, ale žili. Prvé deportácie Židov do koncentračných a vyhladzovacích táborov začali až na začiatku mája roku 1944. Za osem týždňov deportovali viac ako štyristotisíc Židov. Medzi nimi bola aj pani Viola s rodinou.

„...Prišli sme do Osvienčimu a začali nás selektovať. Chlapi, ženy. Ja som sa ani nevedela rozlúčiť s mojim oteckom. Už som ho nevidela. A my sme išli ženy a dostali sme sa k rampe. A tam bol Mengele... Život, smrť. Život, smrť. Život, smrť. Ja som sa dostala na stranu smrti. S mojou mamičkou. Pozrel sa na mňa Mengele: Komm her! Išli sme s mamičkou, spýtal sa ma: Koľko máš rokov? Mala som dvadsaťdva. Do mojej mamičky tak kopol, že sa len tak váľala po zemi. A ostala na strane smrti. A ja som na strane života...“ - spomína na príchod do tábora a na to, kedy sa skončil jej dovtedy obyčajný, nepoznačený život, na to, kedy naposledy videla ľudí, ktorých milovala.

Pani Viola Stern Fischerová. Žena, ktorá prežila štyri koncentračné tábory, pokusy doktora Mengeleho, pomohla dolapiť jednu z najkrutejších dozorkýň v Birkenau a nakoniec sama zorganizovala veľmi riskantný útek z pochodu smrti. To všetko prežila. Obyčajné dievča, ako sama o sebe tvrdí. Nielenže prežila sterilizačné pokusy doktora Mengeleho, ona ho dokázala poraziť.

„...Porazila som ho dvakrát. Mám dve skvelé dcéry...“

Nakoniec sa jej podarilo dostať sa späť domov do Lučenca: „...a z francúzskej hranice som prišla do Lučenca. Pešo. A tam na mňa čakal starší brat.“

Príbeh pani Violy zaujal rodenú Lučenčanku Veroniku Homolovú Tóthovú, ktorá registrovala pani Violu už v detskom veku a keď neskôr začala pracovať v televízii, pripravila krátku spravodajskú reportáž o manželovi pani Violy, pánovi Fischerovi.

„...Jeho ste spoznali veľmi ľahko. Pán Fischer totižto počas vojny bojoval na strane spojencov, na strane Veľkej Británie a zúčastnil sa aj vylodenia v Normandii... ...nosil svoju typickú tankistickú baretku, občas na čiernom saku vojenské nášivky a vyznamenania, ktoré dostal. Bol jeden zo štyroch Slovákov vyznamenaných francúzskym Radom čestnej légie“, spomína Veronika na pána Fischera.

V tom čase však ešte nepoznala príbeh pani Violy. S ním sa stretla len pred desiatimi rokmi, keď už pracovala ako reportérka v televízii JOJ a začala nakrúcať dokumentárny cyklus Neumlčaní. Vtedy sa vďaka jednému pánovi, ktorý prežil holokaust ako tlmočník, dopočula o žene, Slovenke, ktorá žije v Prahe a prežila štyri koncentračné tábory a Mengeleho pokusy. Nakoniec sa dopátrala k adrese. „...a išla som do tej Prahy, zaklopala som, a otvorila mi dvere moja pani Viola. Takže to bolo veľké prekvapenie, že ja vlastne tú ženu poznám...“, opisuje svoje stretnutie s pani Violou v Prahe. Dohodli sa na natočení dokumentárneho filmu o jej živote. Avšak spomienky, aj keď po sedemdesiatich rokoch, boli príliš bolestné na to, aby ich mohla pani Viola detailne prerozprávať pred kamerou. Padol návrh, že by sa mohla napísať o tom kniha, ale ten ostal iba „prišpendlený“ vo vzduchu a ani pani Homolová, ani pani Viola sa ním podrobnejšie nezaoberali. Až o dva roky neskôr sa stalo, že Veroniku oslovilo vydavateľstvo Ikar s ponukou, nech pre nich napíše knihu a ona im ponúkla príbeh pani Violy. Tá rada súhlasila, pretože chcela, aby jej príbeh a spomienka na jej blízkych zostala, aj keď tu už ona nebude. A tak sa začala dvojročná cesta, počas ktorej pátrala spisovateľka aj v archívoch napr. vo Washingtone, Osvienčime, či v Jeruzaleme, aby mohla tvrdenia pani Violy podložiť faktami. Nie preto, že by jej neverila, ale preto, aby jej verili aj viac skeptickejší čitatelia. Nakoniec kniha vyšla začiatkom novembra 2016. Je plná silných spomienok, emócií a priam neuveriteľných udalostí. Je to kniha o smrti a o prežití. O tom ako vám môže jedno rozhodnutie zachrániť alebo zobrať život. O strate a znovuobjavení nádeje, ktorá sa už zdala tak vzdialenou. O tom ako môže aj obyčajný človek prežiť krutosť iných ľudí. Je to o tom, či sa vy dokážete s tým všetkým, čo sa stalo, vyrovnať natoľko, aby ste mohli žiť ďalej.

Beseda v Lučenci

S autorkou Veronikou Homolovou Tóthovou sa konala dňa 27. januára 2017 beseda na radnici v Lučenci. Okrem dospelých a pamätníkov, ktorí sa chceli stretnúť s touto úžasnou autorkou, sem zavítali aj mladí ľudia, medzi ktorými nechýbali ani žiaci Strednej priemyselnej školy stavebnej O. Winklera v Lučenci. V počte štrnásť žiakov sme sa s nedočkavosťou usadili a keď to celé začalo, s údivom sme počúvali rozprávanie pani Homolovej. Rozprávala o sebe, o pani Viole, o knihe a o tom všetkom, čo zažila pri jej písaní. Po viac ako hodine sme sa s boľavým srdcom a myšlienkami na všetok ten smútok a strasti života, ktoré musela pani Viola prežiť, pobrali domov. Ešte predtým sme sa spolu s autorkou odfotografovali a nechali si podpísať knihu, ktorú žiačka III. A triedy Lenka Gaberová už aj stihla dočítať. Jej spolužiak, Jakub Dibala je síce ešte len v polovici príbehu, ale obaja mi ochotne odpovedali na moje otázky.

Aké máš pocity?

Lenka: „Niektoré pasáže tejto knižky sa čítali naozaj ťažko. Vzbudila vo mne ľútosť, smútok a v určitej časti aj pobúrenie.“

Jakub: „Poviem ti, keď ju dočítam celú.“

Myslíš si, že by si ty alebo niekto, koho poznáš dokázal/a prežiť to, čo pani Viola?

Lenka: „Ja? Určite nie. Pani Viola prežila veci, ktoré by som ja určite prežiť nedokázala, ba neviem si ich ani predstaviť.“

Jakub: „Neviem, či by som to zvládol ja, ale niekto, koho poznám, by to zvládol určite - môj prastarý otec sa tam bohužiaľ dostal a chvalabohu to prežil.“

Zanechala táto kniha v tebe nejakú emočnú stopu?

Lenka: „Táto kniha zanechala vo mne smútok, aj poznanie vtedajšieho života. Života prenasledovaných Židov.“

Jakub: „Emočnú „ujmu“ som mal aj predtým, keďže viem, čo si tam prastarký vytrpel. No, dojala ma tá kniha v tom, ako to pani Viola zvládla.“

Komu by si odporučil/a prečítať si túto knihu?

Lenka: „Myslím, že táto kniha je určená takmer pre všetky vekové kategórie, ale najmä pre tých mladších čitateľov, ktorí si z nej odnesú ponaučenie a pochopia.“

Jakub: „Odporučil by som ju mladším, hlavne tínedžerom, aby aj oni pochopili, aké to tam bolo a ako sa žilo.“

Vedel/a by si si predstaviť filmové spracovanie tejto knihy?

Lenka: „Vedela. Uvítala by som ho.“

Jakub: „Určite by som uvítal aj filmové spracovanie knihy.“

Moje poďakovanie patrí na záver všetkým menovaným, ale aj nemenovaným za úžasnú hodinu literatúry, dejepisu, etiky...

Alžbeta Čajková, IV. A,
Stredná priemyselná škola staveBná Oskara Winklera v Lučenci

Zapojte žiakov do chemickej súťaže a SKÚSTE POKUS

V rámci 5. národnej konferencie učiteľov chémie, ktorá sa konala 3. februára 2017 v Banskej Bystrici bol po prvý raz verejne prezentovaný koncept celkom novej súťaže pre druhý stupeň základných škôl s názvom Chémia pod pokrievkou „Skús pokus", do ktorej sa môžu prihlásiť žiaci šiesteho, siedmeho, ôsmeho a deviateho ročníka ZŠ a osemročných gymnázií. Stačí skúsiť pokus s bežnými potravinami, natočiť ho na video a poslať ho do 15. apríla organizátorovi súťaže.

Organizátorom súťaže je učebnicové nakladateľstvo EXPOL PEDAGOGIKA s. r. o. Záštitu nad súťažou prevzal bývalý predseda Slovenskej akadémie vied a jedna z najväčších vedeckých kapacít na Slovensku prof. Ing. Štefan Luby, DrSc. Odborným garantom a predsedom poroty je predsedníčka Združenia učiteľov chémie RNDr. Helena Vicenová.

„Naším cieľom je priblížiť chémiu ako atraktívnu vedu, s ktorou sa žiaci stretávajú všade okolo nás, a ako napovedá názov súťaže... i v kuchyni. Chceme ponúknuť čo najzábavnejšiu formu súťaže, aby sa žiaci naučili niečo nové, mali radosť z objavovania, ale aj z prezentovania samých seba. Preto sme pri jej vymýšľaní stavili na moderné technológie, ktoré sú blízke veku tínedžerov," povedala o súťaži Chémia pod pokrievkou „Skús pokus" konateľka EXPOL PEDAGOGIKA s. r. o. JUDr. Monika Fegyveres Oravská.

Súťaž Chémia pod pokrievkou „Skús pokus" má dve časti. Najskôr žiaci s pomocou svojho učiteľa vytvoria tím, ktorý pozostáva z dvoch až ôsmich členov. Spolu vymyslia a realizujú pokus s bežne dostupnými potravinami. Učiteľ s tímom samotný pokus nevykonáva, ale je jeho mentorom. Žiaci natočia pokus na mobilný telefón a video pošlú do 15. apríla organizátorovi súťaže. Videozáznam zhodnotí odborná komisia zložená z vedeckých a pedagogických elít Slovenska, pričom v rámci hodnotenia sa bude prihliadať ako na odbornú úroveň pokusu, tak aj na formu prezentácie a určí prvé až tretie miesto.

V druhej časti súťaže sprístupní organizátor najlepšie videá na webovej stránke www.expolpedagogika.sk, kde má verejnosť možnosť hlasovať a vybrať tri najatraktívnejšie súťažné príspevky.

Benefity pre žiakov aj školy

Nová chemická súťaž má zámer naučiť žiakov vnímať chémiu ako súčasť bežného života, keď žiaci nemajú len možnosť získať nové vedomosti a skúsenosti, ale naučia sa aj prezentovať svoje pokusy, či pracovať v tíme. Nie sú to však len hodnotné ceny, o ktoré budú tímy bojovať.

Vydavateľstvo EXPOL PEDAGOGIKA sa okrem cien rozhodlo odmeniť každú školu, ktorá svojich žiakov zapojí do súťaže, aj špeciálnym darčekom – 50 % zľavou na nákup Cvičebníc chémie z učebnicového nakladateľstva EXPOL PEDAGOGIKA s. r. o. Škola, ktorá do súťaže zapojí najviac tímov, získa samostatnú cenu.

Výhercovia sa koncom mája zúčastnia slávnostného vyhodnotenia, kde budú objavovať tajomstvá molekulárnej kuchyne.

„Dúfame, že nová chemická súťaž bude pre žiakov atraktívna, a budeme radi, keď čo najviac mládeže skúsi pokus a objaví chémiu pod pokrievkou," dodáva Monika Fegyveres Oravská.

Viac informácii o súťaži spolu s prihláškou nájdu učitelia aj žiaci na stránke www.expolpedagogika.sk.

Nataša Navrátilová, RAABE

Dôležité termíny

Začiatok súťaže: 3. február 2017
Ukončenie posielania príspevkov: 15. apríl 2017
Uverejnenie súťažných príspevkov: 20. apríl – 20. máj 2017
Vyhodnotenie súťaže: koniec mája 2017

Škola, ktorá zapojí do súťaže akýkoľvek počet tímov, získava automaticky zľavu 50 % z bežnej ceny 4 € na nákup Cvičebníc z vydavateľstva EXPOL PEDAGOGIKA!!!

Učiteľské noviny * Periodikum o školstve a vzdelávaní * **Vydáva**: Učiteľské noviny, o. z. * **Adresa a sídlo redakcie:** Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava * **IČO vydavateľa:** 42 418 089 * **Šéfredaktorka:** Mgr. Martina Baumann, mobil: 0948 038 354, e-mail: miksova@ucn.sk * **Štatutárny zástupca:** Mgr. Martina Baumann * **Facebook:** www.facebook.com/ucitelskenoviny * Redakcia si vyhradzuje právo upraviť titulok príspevku a vykonať v rukopise potrebné štylistické a ďalšie úpravy tak, aby sa nestratil význam a obsah príspevku. Redakcia môže rozhodnúť aj o nezaradení príspevku na publikovanie. Redakcia sa nemusí stotožňovať s obsahom a názormi prezentovanými v príspevkoch * Majiteľmi ochrannej známky Učiteľské noviny sú OZPŠaV SR a MŠVVaŠ SR. Za štylistickú a jazykovú úroveň príspevkov zodpovedajú ich autori, v redakcii príspevky neprechádzajú jazykovými korektúrami * Učiteľské noviny sa distribuujú zadarmo * **Periodicita vydávania:** mesačne s výnimkou letných prázdnin * **Zadané do tlače:** 10. februára 2017 * **Registračné číslo** MK EV 5217/15 ISSN 0139-5769.